

Uudenmaan virkistysalueyhdistys

**KOPPARNÄS-STÖRSVIKIN VIRKISTYSALUEEN
KEHITTÄMISSUUNNITELMA**

LUONNOS

6/2019

Sisältö

1 Suunnitteluprosessin kuvaus.....	
1.1 Kehittämissuunnitelman tausta ja tavoitteet.....	
1.2 Sidosryhmät	
1.3 Suunnitteluprosessin vaiheet ja menetelmät	
2 Suunnittelualueen tarkastelu.....	
2.1 Suunnittelualueen sijainti, rajausta ja luonnehdinta.....	
2.2 Kehittämisen suunnittelua ohjaavat asiakirjat	
3 Suunnittelualueen luonnon virkistyskäytön ja luontomatkailun nykytila.....	
3.1 Vetovoimatekijöiden analyysi	
3.2 Virkistyskäytön ja luontomatkailun kysyntä ja tarjonta.....	
4 Tavoitetilan ja kehittämistarpeiden määrittely.....	
4.1 Konseptit ja niistä nousevat kehittämistarpeet.....	
5 Kehittämistoimenpiteet.....	
5.1 Viestintä.....	
5.2 Toimenpiteet kehittämiskohteittain.....	
5.3 Kehittämistoimien aikataulu.....	
5.4 Kohdekohtaiset kehittämistoimet.....	
6 Kehittämissuunnitelman vaikutusten arviointi	
Liite 1: Suunnittelualueen kartta ja kehittämiskohteet	

1 Suunnitteluprosessin kuvaus

1.1. Kehittämissuunnitelman tausta ja tavoitteet

Kopparnäs-Störsvikin virkistysaluekokonaisuus on ainutlaatuisen suuri yhtenäinen merenranta-alue Inkoon ja Siuntion rajalla, noin 50 km Helsingin keskustasta länteen. Alueella on Uudenmaan virkistysalueyhdistyksen (Uuvi) ja Metsähallituksen hallinnoimia osia, mutta se muodostaa yhtenäisen aluekokonaisuuden. Etenkin alueen suuri koko ja yhtenäisyys tekevät Kopparnäs-Störsvikistä seudullisesti merkittävän. Lisäksi alueen vetovoimaa lisäävät myös sen luonto- ja maisema-arvot, mielenkiintoinen kulttuurihistoria sekä hyvä saavutettavuus pääkaupunkiseudulta katsoen.

Helsingin seudun asukasluku kasvaa jatkuvasti. Samanaikaisesti myös luonnon virkistyskäyttö, monenlainen luontoliikunta sekä luontomatkailu kasvattavat jatkuvasti suosiotaan. Tämä näkyy kasvavana kävijävirtana Kopparnäs-Störsvikin virkistysalueella. Alue muodostaa läheisen Porkkalanniemen ja -saariston kanssa houkuttelevan kokonaisuuden, ja kytkeytyy sitä kautta myös osaksi suurempaa Helsingin seudun viherkehän kokonaisuutta. Porkkalan ja viherkehän kehittämistyö tulee entisestään lisäämään kiinnostusta myös Kopparnäs-Störsvikiä kohtaan.

Virkistysalueiden erilaiset käyttäjäryhmät kaipaavat yhä enenevässä määrin tarpeisiinsa soveltuvia palveluita alueella. Alueen omistajan tuottamat peruspalvelut (virkistyskäytön infrastruktuuri) eivät yksin riitä, vaan kysyntää on myös erilaisille niihin linkittyville kaupallisesti tuotetuille palveluille (esim. erilaiset opastus- ja ohjelmapalvelut, välinevuokraus, kahvila-, ravintola- ja majoituspalvelut jne). Tällaisia palveluita myös odotetaan löytyvän laadukkaaksi ja vetovoimaiseksi miellettyltä ulkoilualueelta. Näiden palveluiden tulee olla toisiaan tukevia ja täydentäviä, jolloin tarvitaan erilaisten toimijoiden yhteistä suunnittelua ja kokonaisuuden hahmottamista.

Kopparnäsin ja Störsvikin alueet ovat siirtyneet Uudenmaan virkistysalueyhdistyksen ja Metsähallituksen hallintaan vuosina 2003 ja 2009. Aluetta koskevia aiempia selvityksiä ja suunnitelmia on useita, mutta jokainen niistä on keskittynyt tarkastelemaan aluetta vain tietyiltä osin. Tämä kehittämissuunnitelma on tarkastelutavaltaan aiempaa kokonaisvaltaisempi, Kopparnäs-Störsvikin alue on huomioitu kokonaisuutena ja sitä on tarkasteltu myös suhteessa ympäröiviin alueisiin palveluineen.

Kopparnäs-Störsvikin alueen tarjoamien mahdollisuuksien toteuttaminen kestävällä tavalla vaatii laadukasta ja laajaa kokonaissuunnittelua, jossa otetaan huomioon eri toimijoiden näkökulmat (eri käyttäjäryhmät, yritykset, sidosryhmät) sekä kestävä kehityksen periaatteet. Kokonaisvaltaisen kehittämisen avulla alue saadaan entistä paremmin palvelemaan erilaisia kävijöitä, seudun asukkaita ja vapaa-ajan asukkaita myös pitkällä tähtäimellä, ja se voi tarjota hyvän toimintaympäristön luonnon virkistyskäyttöön liittyvälle yritystoiminnalle. Merkittävänä, kehittämisen läpileikkaavana teemana on alueen luonto-, maisema-, kulttuurihistoria- ja virkistyskäyttöarvojen säilyminen, mikä on erityisen tärkeää kävijämäärien kasvaessa.

Näistä lähtökohdista käynnistyi vuoden 2017 alussa Uudenmaan virkistysalueyhdistyksen hanke Kopparnäs-Störsvikin virkistysalueen kehittämiseksi. Hanketta on rahoitettu Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmasta 2014–2020, ja rahoitus on myönnetty Leader-ryhmä Pomovästin kautta. Hanke päättyi 30.11.2018.

Kehittämissuunnitelman laatiminen on osa Kopparnäs-Störsvikin virkistysalueen käyttö- ja hoitosuunnitteluprosessia. Kehittämissuunnitelma ohjaa alueen tarkemman käyttö- ja hoitosuunnitelman laatimista. Lisäksi käyttö- ja hoitosuunnitelmapirosessiin kuuluu luonnonhoidon suunnitelmien päivitys tarvittavine selvityksineen.

Myöhemmin tässä suunnitelmassa Kopparnäs-Störsvikin aluekokonaisuutta kutsutaan kirjallisen ilmaisun yksinkertaistamiseksi monin paikoin nimellä Kopparnäs, vaikka sillä tarkoitettaisiin sekä Kopparnäsin että Störsvikin puolta. Kopparnäsin ja Störsvikin puolesta kerrotaan erikseen vain niissä yhteyksissä, joissa se on asiasisällön kannalta olennaista.

1.2 Sidosryhmät

Osallistava sidosryhmätyö on ollut kehittämissuunnitelmatyön kulmakiviä ja sitä on alusta alkaen pidetty ehdottomana edellytyksenä hankkeen tavoitteiden saavuttamiselle. Suunnittelutyöhön on pyritty osallistamaan kaikki olennaiset toimijat ja sidosryhmät. Näistä keskeisimpinä ovat Metsähallitus, kunnat, alueella ja lähiseuduilla toimivat asian kannalta relevantit yritykset, kyläyhdistykset, tiekunnat/tieosakkaat, läheisten alueiden maanomistajat, paikalliset asukkaat sekä erilaiset aluetta käyttävät harrastajat ja yhdistykset.

Kopparnäs-Störsvikin kehittämishankkeen ohjausryhmässä on ollut edustajat Inkoon ja Siuntion kunnista, Metsähallituksesta sekä alueen käyttäjiä edustamassa Suomen Ladun paikallisyhdistyksen Porkkalan polun jäsen. Kehittämissuunnitelman etenemistä on käsitelty säännöllisesti myös Uudenmaan virkistysalueyhdistyksen hallituksen ja valtuuskunnan kokouksissa.

Mainittujen tahojen lisäksi on paljon laajempaa toimijoiden joukkoa tiedotettu kehittämissuunnittelutyöstä, käyty aiheeseen liittyviä keskusteluja ja sovittu esimerkiksi yhteistyöstä kehittämisen myöhemmissä vaiheissa.

1.3 Suunnitteluprosessin vaiheet ja menetelmät

Suunnittelun taustatyö

Kopparnäs-Störsvikin virkistysalueen kehittämissuunnitelman laatimisen lähtökohtina ovat olleet edellä kuvatun taustan lisäksi erilaiset aluetta koskevat asiakirjat. Suunnittelutyötä ovat ohjanneet alueella voimassa olevat kaavat, minkä lisäksi pohjana ovat olleet aiemmat selvitykset, suunnitelmat sekä hoitoon ja käyttöön liittyvät asiakirjat. Näitä on kehittämissuunnitelmaa laadittaessa tarkasteltu sekä aluekokonaisuuden että ympäröivien alueiden toimintojen ja palveluiden näkökulmasta. Suunnitelmatyön painopisteenä on ollut varautuminen kävijämäärien kasvamiseen ja nykyaikaisen luonnon virkistyskäytön vaatimusten huomioiminen alueen kehittämisessä. Kehittämissuunnittelu alkoi tammikuussa 2017 taustatyöllä, jossa perehdyttiin alueeseen ja sitä koskeviin asiakirjoihin.

Sidosryhmien osallistaminen

Kevään 2017 aikana suunnitteluhankkeen alkamisesta tiedotettiin sidosryhmien edustajia ja keskusteltiin heidän kanssaan tarkoituksena kerätä tietoa ja näkemyksiä alueesta ja sen kehittämisestä. Eri toimijatahot haluttiin myös alusta alkaen sitouttaa kehittämissuunnitteluun. Taustatyön ja keskustelujen avulla pyrittiin muodostamaan kokonaiskuva suunnittelualueen luonteesta: historiasta, luonto- ja maisema-arvoista, virkistyskäytön ja luontomatkailun nykytilasta, toimijoista ja heidän rooleistaan sekä tavoitteilasta ja kehittämistarpeista.

Kaikille Kopparnäs-Störsvikin käyttäjille haluttiin tarjota mahdollisuus kertoa näkemyksiään alueen nykytilasta ja kehittämistarpeista. Tämän vuoksi toteutettiin avoin internetkysely, joka oli avoinna 22.6.–30.9.2017. Kyselystä oli mobiiliversio sekä selainversio, jossa pystyi hyödyntämään karttapohjaa

vastausten tarkentamiseen. Kyselystä tiedotettiin laajalti Uudenmaan virkistysalueyhdistyksen omissa ja yhteistyökumppanien viestintäkanavissa. Kyselyyn saatiin noin 500 vastausta.

Suunnitteluprosessiin kuuluneet sidosryhmätilaisuudet keskittyivät syksyyn 2017. Syyskuussa 2017 järjestettiin alueen venekerhoille ja kaikille veneilystä kiinnostuneille työpajatilaisuus Kirkkonummen Kantvikissa. Mukana oli 38 osallistujaa, jotka edustivat kuutta eri venekerhoa. Työpajan näkökulmana oli Porkkalan ja Kopparnäs-Störsvikin merellinen kehittäminen, ja yhteistyökumppaneina tilaisuuden järjestämisessä olivat Suomen Purjehdus ja Veneily sekä Metsähallitus. Marraskuussa 2017 järjestettiin yhteistyössä Degerby Igor -museon kanssa tilaisuus, jossa esiteltiin paikallisille Kopparnäs-Störsvikin suunnitteluhanketta sekä kerättiin muistoja alueelta. Marraskuussa hanketta esiteltiin myös Metsähallituksen yhteistyöryhmätilaisuudessa Suomen luontokeskus Haltiassa, sekä järjestettiin Siuntiossa erillinen tapaaminen Kopparnäs-Störsvikin alueella toimiville yrityksille.

Kopparnäs-Störsvikin alueen merkittävät linnustolliset arvot ja muut luontoarvot huomioitiin suunnittelussa tekemällä yhteistyötä alueen luontoarvot tuntevien asiantuntijoiden sekä Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piirin, Inkon-Siuntion Ympäristöyhdistyksen sekä aluetta tuntevien luontoharrastajien kanssa.

Soveltavan luontoliikunnan ja esteettömyyden näkökulmaa suunnitteluun on haettu yhteistyöllä Vammaisurheilu- ja liikunta VAA ry:n kanssa. Soveltavalla luontoliikunnalla tarkoitetaan erilaisten luonnossa liikkumisen rajoitteiden huomioiminen laajemmin kuin vain esteettömyyden käsitteen kautta. Nämä rajoitteet voivat liittyä hyvin laaja-alaisesti vammoihin tai sairauksiin, joista osa voi vaatia apuvälineellä liikkumista, mutta suuri osa ei näy päällepäin. Myös eri ikäkaudet luovat tarvetta soveltavaan luontoliikuntaan, mikä voi vaikuttaa merkittävästi esimerkiksi perheiden ja yhteisöjen yhteisiin harrastuksiin.

Uudenmaan virkistysalueyhdistys osallistuu valtakunnallisen soveltavan luontoliikunnan verkoston toimintaan, jota koordinoivat Soveltava Liikunta SoveLi ry ja Metsähallitus. Verkoston toiminnassa pyritään tuomaan yhteen terveyden edistämisen ammattilaisia ja asiantuntijoita sekä luontoliikuntapalveluita tuottavia yrityksiä, julkisia toimijoita ja järjestöjä. Jatkossa soveltava luontoliikunta ja esteettömyys tulevat olemaan läpileikkaava teema Uudenmaan virkistysalueyhdistyksen kehittämistyössä, ja näiden huomioiminen on keskiössä myös Kopparnäs-Störsvikin alueen palveluiden kehittämisessä.

Sidosryhmätilaisuuksien annin, kyselyvastausten ja käytyjen keskustelujen sekä ohjausryhmätyöskentelyn pohjalta prosessoitiin edelleen taustatietoa, kerättyä tietoa ja kehittämisajatuksia. Suunnittelutyön tueksi laadittiin myös SWOT-analyysit, joissa arvioitiin alueen kehittämislähtökohtia vahvuuksien, mahdollisuuksien, haasteiden ja uhkien kautta. Toinen analyysi tehtiin virkistyskäytön näkökulmasta (taulukko 1), toinen taas virkistyskäyttöä tukevien kaupallisten palveluiden näkökulmasta (taulukko 2).

TAULUKKO 1. Kopparnäsin kehittämisen lähtökohdat virkistyskäytön näkökulmasta, SWOT-analyysi

<p>VAHVUUDET</p> <ul style="list-style-type: none"> • alueen erityislaatuisuus: merenranta, maisema ja kalliot • alueen laajuus ja yhtenäisyys • alueen oma saaristo • luontoarvot • kiinnostava historia • saavutettavuus liikenneyhteyksien puolesta • sijainti lähellä väestöllisiä painopistealueita • käytön ympärivuotisuus • perusinfra osalla alueesta • mahdollisuudet monipuolisiin toimintoihin 	<p>HAASTEET</p> <ul style="list-style-type: none"> • käytön ohjaaminen kävijämäärän kasvaessa • eri toimintojen yhteensovittaminen (esim. pitkät välimatkat, käyttömuotojen ristiriidat) • saavutettavuus pääosin vain henkilöautolla • kaksi/kolme sisääntuloa alueelle • sisääntuloväylien ja alueen teiden kapasiteetti • alueen sisäiset liikenneyhteydet • rakennuskannan kunto ja käyttötarkoituksen löytäminen • yksityinen maanomistus ja rasiteoikeudet • koostuu kahden omistajan alueista • alueen tunnettuus ei ole suuri • palvelukapasiteetin mitoituksen arviointi • yhtenäisen punaisen langan löytäminen kehittämiseen
<p>MAHDOLLISUUDET</p> <ul style="list-style-type: none"> • aluetta voidaan ketterästi kehittää muuttuvia ulkoilun tarpeita vastaaviksi • alueella harrastettavat aktiviteetit ovat joko perussuosittuja tai suosiotaan kasvattavia • kehittyvä, korkeatasoinen palveluvarustus ja palvelutason parantuminen • palvelut tukevat alueen ympärivuotista käyttöä • palvelut lisäävät alueen vetovoimaisuuden kehittymistä • alueen kehittyminen ja tunnettuuden parantuminen lisäävät merkittävästi alueen kävijämääriä • mahdollisuus kehittää monipuolisia kaupallisia toimintoja: yrittäjäverkoston kehittyminen alueelle • linkittyminen osaksi suurempaa seudullista kokonaisuutta • Porkkalan alueen kehittyminen • Helsingin seudun viherkehän kehittyminen • luontomatkojen noste 	<p>UHAT</p> <ul style="list-style-type: none"> • alueen vetovoimaisuus ei kasva toivotulla tavalla • yrittäjäverkosto ei kehity vahvaksi • aluekokonaisuuden toisella omistajalla erilaiset intressit kehittämiseen • kehittämiseen liittyvät kielteiset asenteet • palvelukapasiteetin mitoittaminen väärin ja toimintojen huono yhteensovittaminen aiheuttavat lieveilmiöitä • luontoarvojen heikentyminen puutteellisen käytönohjauksen vuoksi

TAULUKKO 2. Kopparnäsin kehittämisen lähtökohdat virkistyskäyttöä tukevien kaupallisten palveluiden näkökulmasta, SWOT-analyysi

<p>VAHVUUDET</p> <ul style="list-style-type: none"> • sijainti • saavutettavuus • maisema ja luonto • alueen laajuus ja yhtenäisyys • alue on ympärivuotisessa käytössä • asiakaspotentiaali, asiakaskunnan laajuus • mahdollisuudet monipuolisiin toimintoihin • kehittyvä, laadukas ulkoilualue • alueen omistajan vahva halu ja sitoutuneisuus alueen kehittämiseen ja ylläpitoon • aluetta voidaan ketterästi kehittää muuttuvia ulkoilun tarpeita vastaaviksi • alueella harrastettavat aktiviteetit ovat joko perussuosittuja tai suosiotaan kasvattavia 	<p>HAASTEET</p> <ul style="list-style-type: none"> • eri toimintoja tukevan sijainnin löytyminen • perusinfra vain rajoitetulla alueella • osa toiminnoista ei ole ympärivuotisia • alueen sisäiset liikenneyhteydet • saavutettavuus toistaiseksi vain henkilöautolla • kaksi/kolme sisääntuloa alueelle • hyvien kumppanien löytäminen • alueen tunnettuus ei ole suuri • liiketoimintaan suoraan sopivaa kiinteistöinfraa ei ole • koostuu kahden omistajan alueista
<p>MAHDOLLISUUDET</p> <ul style="list-style-type: none"> • alueen palvelutason parantuminen • palvelut tukevat alueen ympärivuotista käyttöä • palvelut lisäävät alueen vetovoimaisuuden kehittymistä • alueen kehittyminen ja tunnettuuden parantuminen lisäävät merkittävästi alueen kävijämääriä • mahdollisuus kehittää monipuolisia luontomatkailutuotteita (melonta, maastopyöräily, lintujen katselu, tähtitaivaan katselu, historiaopastukset...) • yrittäjäverkoston kehittyminen alueelle • linkittyminen osaksi suurempaa alueellista kokonaisuutta (Porkkala ja saaristo) • Helsingin seudun viherkehän kehittyminen • kansainvälisen luontomatkailun noste • kehittyminen Länsi-Uudenmaan hienoimmaksi ulkoilualueeksi 	<p>UHAT</p> <ul style="list-style-type: none"> • ympärivuotinen toiminta ei kannata • alueen vetovoimaisuus ei kasva toivotulla tavalla • yrittäjäverkosto ei kehity vahvaksi • alueen toisella omistajalla erilaiset intressit kehittämiseen

Suunnittelutyön eteneminen

Kehittämissuunnitelmaluonnos hahmoteltiin kevään 2018 aikana. Sen pohjalta käytiin kesällä ja syksyllä 2018 lisää keskusteluja keskeisten sidosryhmien kanssa. Näihin kuuluivat Inkoon ja Siuntion kunnat, Metsähallitus, Suomen Latu, Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri, Inkoon-Siuntion ympäristöyhdistys, lähinaapurit sekä luontomatkailuyrittäjiä. Lisäksi suunnitelmaa esiteltiin yleisölle Degerbyn kyläyhdistyksen järjestämässä asukasillassa syyskuun lopulla 2018. Kahdenväliset keskustelut koettiin hyväksi tavaksi tuoda esiin suunnitelmien taustalla oleva kokonaisuus ja keskustella myös mahdollisesti esiin nousevista huolenaiheista, joihin on pyritty suunnitelman tarkentuessa vastaamaan.

Kehittämissuunnitelman valmistuttua sen sisältämiä toimenpiteitä aletaan toteuttaa vaiheittain, ja osalle niistä suunnitellaan haettavan erillistä investointihanketta. Monet toimenpiteet vaativat myös yksityiskohtaisempaa suunnittelutyötä (kts. kohta 5. Kehittämistoimenpiteet).

Hankkeen aikana toteutuneet kehittämistoimenpiteet

Jo kehittämissuunnittelun kestäessä kävi selväksi, että alueen luoteisosassa sijainneen Imatran Voiman vanhan kurssikeskuksen, ns. Kopparnäsin Kestikievarin vuonna 1973 tilapäiseen käyttöön rakennetut rakennukset olivat niin huonossa kunnossa, että oli tehtävä päätös joko niiden mittavasta peruskorjauksesta tai purkamisesta. Tiloissa toimi majoitusta ja ravintolapalvelua tarjoava yritys vuokralaisena. Huonokuntoisten rakennusten ylläpitokustannusten ja jatkuvien korjaustarpeiden vuoksi vuokrasuhteen jatkaminen ei ollut kuitenkaan kummallekaan osapuolelle enää taloudellisesti mielekästä ja mahdollista. Paitsi rakennusten kunto, haasteena Kestikievarin alueen suhteen oli myös sen sijoittuminen verrattain kauas Kopparnäsin ydinalueesta, mikä vaikuttaa vahvasti kävijävirtoihin perustuvan liiketoiminnan kannattavuuden edellytyksiin. Rakennuksille mietittiin myös muita käyttötarkoituksia, mutta peruskorjaaminen olisi vaatinut joka tapauksessa mittavat investoinnit. Näin ollen päädyttiin ratkaisuun, jossa vuokrasopimus päätettiin vuoden 2017 loppuun ja rakennukset purettiin loppukesällä 2018.

Samanaikaisesti Kopparnäs-Störsvikin kehittämishankkeen kanssa Uudenmaan virkistysalueyhdistyksellä oli käynnissä maastorakennemalliston suunnittelu, jossa luotiin uudet mallit virkistysalueiden taukopaikkojen rakenteiksi sekä uuden tyyliset opaste- ja viittamallit. Yhteistyökumppanina oli Aalto-yliopisto, jonka Creative Sustainability -maisteriohjelman opiskelija suunnitteli malliston osana opinnäytetyötään. Suunnittelutyö tehtiin palvelumuotoilun lähtökohdista, eli sen avulla pyrittiin ratkaisemaan nykyisten rakenteiden toiminnallisuuden liittyviä ongelmia, ja työn aikana tehtiin havainnointia ja haastatteluja nykyisten rakenteiden käyttöön liittyen. Uusi mallisto tullaan vähitellen ottamaan käyttöön kaikilla Uudenmaan virkistysalueyhdistyksen kohteilla, mutta sen kehittämiseen kuulunut havainnointityö ja haastattelut tehtiin Kopparnäsissä, joten lopputulokset ovat suoraan hyödynnettävissä juuri tämän alueen maastorakenteiden kehittämisessä.

2 Suunnittelalueen tarkastelu

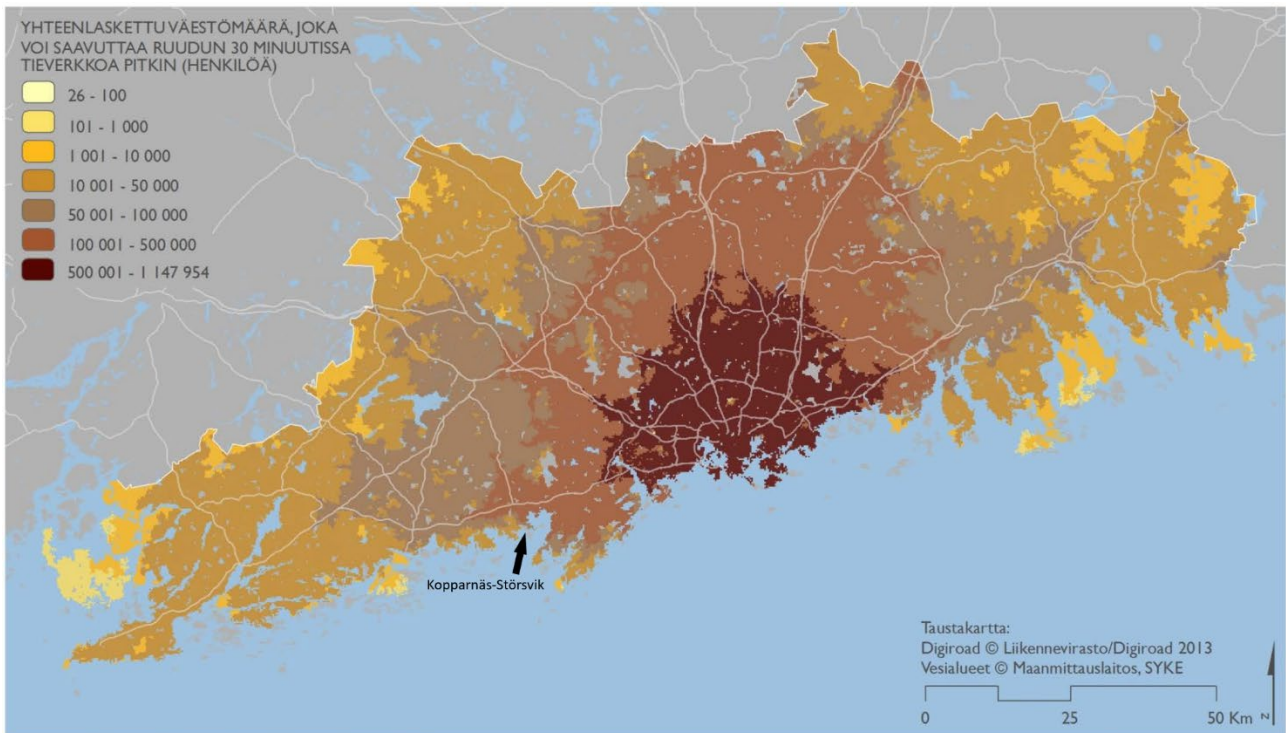
2.1 Suunnittelalueen sijainti, raja- ja luonnehdinta

Kopparnäs-Störsvikin aluekokonaisuus muodostuu useasta vierekkäisestä osasta. Uudenmaan virkistysalueyhdistyksen omistama Kopparnäsin virkistysalue sijaitsee Inkoon kunnassa ja Störsvikin virkistysalue Siuntion kunnan puolella. Alueiden maapinta-ala on mantereella 531 ha, saarissa 67 ha ja vesialueita on 270 ha.

Yhdistyksen alueisiin rajautuu Metsähallituksen hallinnoima 190 ha suuruinen luonnonsuojelu- ja virkistysalue Störsvikissä, sekä Kopparnäsin länsilaidalla 113 hehtaarin kokoinen Långvassfjärdenin linnustonsuojelualue, josta osa on yksityistä suojelualuetta ja osa Metsähallituksen hallinnassa. Kaiken kaikkiaan virkistys- ja luonnonsuojelualuekokonaisuuteen kuuluu siis yli 900 hehtaaria maata, ja rantaviivaa on yli 15 km.

Suunnittelalueena ovat Kopparnäsin ja Störsvikin manneralueet sekä läheinen, virkistysalueeseen kuuluva saaristo.

Kopparnäs-Störsvikin virkistysalueesta tekee seudullisesti tärkeän sen suuri koko ja yhtenäisyys. Se on ainutlaatuinen merenranta- ja saaristoaluekokonaisuus, jossa yhdistyvät merkittävät luonto-, kulttuurihistoria- ja maisema-arvot sekä erinomainen saavutettavuus läntiseltä Uudeltamaalta ja myös pääkaupunkiseudulta (kuva 1). Alue sijaitsee noin 50 km Helsingin keskustasta länteen.

Kuva 1. Uudenmaan liiton kartta-aineistoa Uudenmaan eri osien saavutettavuudesta.

Kopparnäsin alueella on monipuolisesti eri elinympäristö- ja maisematyyppejä: metsiä, soita, kallioita, rantoja, saaria, sekä peltoja ja muita kulttuurivaikutteisia ympäristöjä. Leimallisia ovat sekä rannassa että sisämaassa laajat ja avoimet kallioalueet, joilta avautuu hieno näköala merelle ja saaristoon. Kallioiden

avoimet ja karut metsät antavat vastapainoa alueen Kopparnäsin muiden metsien rehevyydelle ja lehtipuuston runsaudelle. Kallioselänteiden väliin jää metsäisiä ja soistuneita alueita. Alueen keskiosassa on Långmossenin laaja suokokonaisuus, jonka keskiosat ovat avosuota. Sen pohjoispuolella on pienempialaisten soiden muodostama ketju.

Störsvikin puoli on luontokeidas, jonka ranta-alueet vaihtelevat laakeista kallioista jyrkänteisiin, tervaleppälehdöistä hiekkarantoihin. Störsvikin sisäosien vanhat metsät, suojeltu Kvarnträsk-järvi ympäristöineen sekä alueen rehevimmät rantametsät ja -niityt muodostavat Etelä-Suomessa harvinaisen, arvokkaan luonnonsuojelu- ja virkistysaluekokonaisuuden.

Kopparnäs-Störsvikin alueella on värikäs ja kiehtova historia. Kopparnäsin alueella on ainakin 1700-luvulta asti ollut maatila, myöhemmin Kopparnäsin kartano, joka oli tunnettu suuresta kauppaomenatarhastaan. Torpparien talot sijaitsivat rannoilla, joilta oli hyvä lähtöä merelle kalansaaliiden perään. Sotien jälkeen, Neuvostoliiton vuokra-aikana Kopparnäsin manneralue paloi lähes kokonaan. Störsvikin puoli sen sijaan säästy, ja siellä metsä onkin huomattavasti vanhempaa. Alkuperäisen Kopparnäsin tilan vanhoista rakennuksista ja torpista on jäljellä vain kivijalat ja niiden ympäristössä säilyneet kulttuuriympäristön kasvilajit. Muinaisista ajoista muistuttavat puolestaan kallioalueiden pronssikautiset hautaröykkiöt.

Imatran Voima osti Kopparnäsin 1960-luvun lopussa, jolloin aluetta suunniteltiin ydinvoimalan rakennuspaikaksi. Hanke kariutui, mutta aluetta käytettiin mm. energiayhtiön koulutus- ja tutkimustarkoituksiin sekä henkilökunnan virkistykseen. Eteläisillä kallioilla on testattu tuulivoimaloita, joiden perustukset ovat vieläkin nähtävillä. Alueella on myös kasvatettu energiapajua, joka tehokkaana leviäjänä on vallannut alaa osassa Kopparnäsiä.

Kopparnäsin ja Störsvikin puolen alueet siirtyivät Uuvin ja Metsähallituksen hallintaan vuosina 2003 ja 2009. Siitä asti ne ovat virkistys- ja luonnonsuojelualueena säilyttäneet arvokasta merenranta- ja saaristoluontoa ja tarjonneet ihmisille mahdollisuuden nauttia siitä. Tämän merkitys on kasvanut aina vain suuremmaksi rakentamattoman rantaviivan käydessä Uudellamaalla yhä harvinaisemmaksi.

2.2 Kehittämisen suunnittelua ohjaavat asiakirjat

Tässä kappaleessa esitetään yleisluontoinen katsaus keskeisimpiin kehittämisen suunnittelua raamittaviin asiakirjoihin. Kehittämissuunnittelun kannalta oleellisia tekijöitä ovat suunnittelualueen koskeva kaavoitus ja Kvarnträskin suojelualueeseen liittyvät asiakirjat, aiemmat aluetta koskevat suunnitelmat ja selvitykset sekä erilaiset strategiat, jotka ohjaavat alueen käyttöä ja seudullista matkailun kehittämistä.

Suunnittelualueen kaavoitus

Uudenmaan maakuntakaava, 2006 (valmisteilla neljäs vaihemaakuntakaava, joka täydentää ja tarkistaa voimassa olevia maakuntakaavoja mm. viherrakenteen ja kulttuuriympäristöjen osalta)

Kopparnäsin osayleiskaava, 2005

Störsvikin ja kantatien eteläpuoleisen alueen osayleiskaavojen tarkistus, 2005

Muut suunnittelualuetta koskevat asiakirjat

Inkoon Kopparnäs, luontoselvitys, *Susanna Pimenoff, Luontotieto Keiron 2004 (osana kaava-suunnittelua)*

Kopparnäsin käyttö- ja hoitosuunnitelma (osana kaava-suunnittelua, luonnos) *Suunnittelukeskus Oy, 2004*

Kopparnäsin virkistysalueen luonnonhoito- ja käyttösuunnitelma, *Terhi Ajosenpää, Metsäkeskus TAPIO 2007*

Arvioita Kopparnäsin virkistysalueen itärannan ulkoilureitin rakenteellisista ja maisemakuvallisista ongelmista ja niiden korjausvaihtoehdoista, *Maisema- ja puutarha-arkkitehtuuritoimisto Virve Veisterä, 2008*

Peltoja kiertävän luontopolun suunnitelma, *Susanna Pimenoff, Luontotieto Keiron sekä Krister Weland, 2014*

Kuntokartoitus (Kestikievarin rakennukset), *Suora, Suomen rakennusasiiantuntijat, 2015*

Kopparnäsin virkistysalueen virkistyspalveluiden kehittämissuunnitelma (koskien kuutta yksittäistä kohdetta alueella), *SITO Oy, 2016*

Störsvikin virkistysalueen hoito- ja käyttösuunnitelma, *Ruut Rabinowitsch-Jokinen, Antti Below, Kimmo Kolehmainen ja Ari Lahtinen, Metsähallitus, 2012 (Störsvikissä, Metsähallituksen hallinnoimalla alueella luonnonsuojelualueen perustaminen on tällä hetkellä kesken. Luonnonsuojelualueen perustamisen myötä alueen hoitoa ja käyttöä ohjaava hoito- ja käyttösuunnitelma tultaneen päivittämään)*

Kvarnträskin luonnonsuojelualue (YSA013441) koskevat rauhoitusmääräykset, 1995

Kehittämistä ohjaavat strategiat

Uudenmaan virkistysalueyhdistyksen strategia 2025

Länsi-Uudenmaan matkailustrategia

Inkoon kuntastrategia 2018–2022

Siuntion kuntastrategia 2018–2022

3 Suunnittelun alueen luonnon virkistyskäytön ja luontomatkailun nykytila

3.1 Vetovoimatekijöiden analyysi

Kopparnäsin aluekokonaisuuden vetovoimaisuus perustuu sen ainutlaatuiseen luonteeseen Uudenmaan suurimpana yhtenäisenä merenrannalle sijoittuvana ulkoilualueena. Alue on yhdistelmä upeita kalliorantoja, arvokasta saaristoluontoa, kauniita maisemia ja värikästä historiaa.

Kopparnäsin keskeinen vahvuus on sen monipuolisuus. Alueella on hyvät puitteet monen tyyppisen ulkoilun sekä erilaisten luonto- ja luontoliikuntaharrastusten ympärivuotisena ympäristönä. Vaihtelevat maisema- ja luontotyytit tarjoavat todella monelle kävijäryhmälle monipuolisia mahdollisuuksia erilaisiin aktiviteetteihin ja tapoihin nauttia ulkoilusta. Ranta ja sen tyrskyt, muuttavien lintujen tarkkailu, seikkaileminen saarissa, viilettäminen kallioilla polkujuoksun merkeissä, alueen haltuun ottaminen pyörän selästä tai omasta rauhasta nauttiminen metsän siimeksessä – kaikki nuo ja lukuisat muut tavat nauttia ulkoilmasta onnistuvat Kopparnäsissä ja vetävät puoleensa kävijöitä kauempaakin.

Kopparnäsin aluekokonaisuuden suurimman yksittäisen vetovoimatekijän muodostavat monipuoliset rannat. Alueella on paljon komeita kalliorantoja, joista osa kohoaa korkealle ja niiltä avautuu näkymä pitkälle saaristoon. Toiset kalliot kohtaavat meren matalampina, pehmeämuotoisina nieminä. Kalliorantojen lisäksi alueella on myös luontaisesti uimapaikoiksi sopivia hiekkaisia rantoja ja arvokkaita rantametsiä. Laajat, avoimet kallioalueet jatkuvat pitkälle sisämaahan, ja niiden korkeimmilta kohdilta näkee metsän yli merelle asti.

Ainutlaatuisten maisema-arvojen lisäksi alueella on myös monin paikoin merkittäviä luontoarvoja, ja luontotyyppien moninaisuus muodostaa kiehtovan mosaiikin. Laajan manneralueen lisäksi Kopparnäsin edustan saaristo monine saarineen antaa oman tärkeän lisänsä aluekokonaisuuteen ja tekee siitä erityisen merkittävän myös vesillä liikkujien näkökulmasta.

Alueen kiinnostavan ja vaiherikkaan historian kerrostumista näkyy maastossa monenlaisia merkkejä. Muinaishaudat sekä Kopparnäsin kartanon aikaiset rakennusten kivijalat ja pihapiirit erottuvat ympäristöstään kohteina, jotka selvästi kiinnostavat kävijöitä. Nuoremmista historian vaiheista kertovat esimerkiksi Suomen ensimmäisten tuulivoimalakokeilujen perustukset ja muut merkit energiayhtiön omistajuuden ajalta.

Kopparnäsin alueen keskeinen vetovoimatekijä on sen sijainti läntisellä Uudellamaalla, Helsingin seudun länsilaidalla. Se linkittyy osaksi laajempaa virkistyskäytön aluekokonaisuutta, johon kuuluvat myös kävijöiden suosiossa oleva Porkkalanniemi ja sen edustan saaristo. Tätä kautta Kopparnäs myös asemoituu Helsingin seudun viherkehän läntisimmäksi osaksi, ja meneillään oleva viherkehän kehittämistyö tulee osaltaan lisäämään alueen vetovoimaisuutta.

3.2 Virkistyskäytön ja luontomatkailun kysyntä ja tarjonta

Kopparnäsin alueelle kohdistuvaa virkistyskäytön ja luontomatkailun kysyntää voi kehittämissuunnitelman kirjoitushetkellä luonnehtia merkittäväksi. Alueella ei ole koskaan tehty systemaattista kävijälaskentaa, mutta tietoa alueen kävijämääristä on kerätty havainnoimalla sekä arvioimalla sitä suhteessa alueen ylläpidon tarpeeseen. Lisäksi suuntaa antaa vuonna 2015 Kopparnäsintiellä tehty liikennelaskenta, sekä vertailutieto muiden verrattavissa olevien ulkoiluun soveltuvien alueiden kävijämääristä Helsingin seudulla.

Käyntimäärien arviointiin vaikuttaa alueen tämänhetkinen hajanaisuus, jossa kävijävirrat ohjautuvat kahdelta pääsisääntuloväylältä usealle pienemmälle väylälle ja pysäköintipaikalle. Alueelta puuttuu keskeinen portti, joka välittäisi suurimman osan saapuvaa kävijävirtaa ja toimisi alkupisteenä pääosalle reiteistä. Sen sijaan kävijävirrat ovat hajautuneet ympäri aluetta. Vaikka suurin osa kävijöistä saapuu alueelle maitse, tuovat oman haasteensa kävijämäärien arviointiin alueeseen kuuluvat lukuisat suosittu saaret, joihin saavutaan veneellä ja jonkin verran myös meloen.

Arvio tämänhetkisestä koko alueen käyntimäärästä on 30 000–40 000 käyntiä vuodessa. Vuonna 2016 tehtiin Uudenmaan virkistysalueiden tunnettuudesta markkinatutkimus, jonka tulosten perusteella pääosan Kopparnäsin alueen kävijöistä arvioidaan tulevan läntiseltä pääkaupunkiseudulta ja Länsi-Uudeltamaalta. Kopparnäsin merkitys myös ympäröivien alueiden asukkaiden lähivirkistysalueena on tärkeä.

Kopparnäsin monipuolisen virkistysalueen ovat löytäneet hyvin erilaiset käyttäjäryhmät ja siellä harrastetaan monenlaisia luonnossa virkistäytymisen muotoja. Suurin osa tämänhetkisistä kävijöistä tulee kuitenkin alueelle ihaillemaan rannikon merimaisemia ja tekemään lyhyen kävelyretken, johon sisältyy eväshetki tulipaikalla. Tähän pääasialliseen käyttötapaan vaikuttaa vahvasti alueen nykyinen

palveluvarustus- ja reitistötilanne, joka ei tarjoa laajalle yleisölle hyviä mahdollisuuksia alueen muunlaiseen käyttöön. Toki yksittäiset kävijät liikkuvat tälläkin hetkellä alueen eri osissa ja alueella tehtävien toimintojen kirjo on kaiken kaikkiaan laaja. Nykyinen tilanne kohdistaa kuitenkin alueen suurimman käyttöpaineen varsin suppealle alueelle, mikä näkyy jo nykyisillä kävijämäärillä tiettyjen paikkojen voimakkaana kulutuksena ja ruuhkautumisena. Toisaalta muun alueen ohjaamaton ja kanavoimaton käyttö on jo nyt aiheuttanut tietyillä herkillä alueilla ongelmia ja mm. uhkaa luontoarvoille.

Vaikka Kopparnäs on vähintäänkin maakunnallisesti tärkeä alue hienon luontonsa, maisemiensa sekä Etelä-Suomessa erittäin harvinaisen pitkän, rakentamattoman ja vapaasti saavutettavissa olevan rantaviivansa ansiosta, ei sillä arvioida olevan juuri lainkaan ylimaakunnallista tunnettuutta. Alueen luontomatkailukäyttö onkin varsin maltillista. Tällä hetkellä aluetta käyttää luontomatkailun toimintaympäristönä muutama pieni yritys, joiden tuotteet hyödyntävät lähinnä vesialuetta ja saaristoa. Koska kestävän luontomatkailun paikallistaloudellisten vaikutusten merkittävydestä lähialueille on olemassa vankkaa näyttöä, on kehittämishankkeen yhdeksi teemanäkökulmaksi alun perin valittu alueen kehittäminen luontomatkailun toimintaympäristönä. Kehittämishankkeen aikana aluetta käyttävät sekä myös jokunen uusi luontomatkailuyritys ovatkin osoittaneet kiinnostusta kehittämistä kohtaan. Yrittäjien näkemyksiä on pyritty ottamaan suunnittelussa huomioon.

Luontomatkailun näkökulmasta aluetta on valittu kehitettäväksi kestävän luontomatkailun periaatteiden mukaisesti. Kestävyys tarkoittaa alueen matkailukäytössä ekologisesta, sosiaalisesta, taloudellisesta ja kulttuurisesta kestävydestä huolehtimisesta, ja nämä periaatteet raamittavat kaikkea alueeseen kohdistuvaa luontomatkailutoimintaa, niin kehittämisvaiheessa kuin tulevassa käytössäkin. Linjauksen mukaisesti Kopparnäsin alueen luontomatkailukäyttö pysyy jatkossakin pienimuotoisena, perustuen alueen keskeisimpiin vetovoimatekijöihin.

Kehittämissuunnittelun pohjaksi on tehty arvio Kopparnäsin käyntimäärien kehittymisestä. Arvio perustuu saatavilla olevan tiedon pohjalta tehtyyn arvioon nykyisestä käyntimäärästä, käsitykseen luonnon virkistyskäytöstä yhteiskunnallisena ilmiönä sekä tietoon käyntimäärien kehityksestä vertailukelpoisilla ulkoilu- ja luontoalueilla. Lisäksi alueen linkittyminen osaksi Porkkalan niemen ja saariston kokonaisuutta, sekä sen hahmottuminen Helsingin seudun Viherkehän läntisenä päätepisteenä tulevat vaikuttamaan alueen tunnettuuteen ja käyntimäärään. Edellä mainitun valossa on arvioitu, että seuraavan 5-10 vuoden kuluessa alueella tulee olemaan n. 75 000 käyntiä vuodessa.

On lisäksi pantava merkille, miten Störsvikin puoleen rajautuvan Pickala Golfen vapaa-ajan keskuksen kehittyminen ja monipuolistuminen etenee. Pickala Golfen ja Störsvikin pohjoisten, virkistysalueeseen kuulumattomien osien kehittymiseen vaikuttavat myös kaavalliset ja alueen liikennejärjestelyihin liittyvät ratkaisut. Näiden alueiden kehittymisen ns. maksimivaihtoehdon toteutuessa erityisesti Kopparnäsin itäpuolelle tulee hieman pidemmällä aikajänteellä kohdistumaan merkittävästi uutta kysyntää.

Lähitulevaisuudelle ennakoitu käyntimäärän kasvu asettaa alueen kehittämiselle vaatimuksia ja reunaehtoja, jotka ovat edellytys sille, että voidaan parhaalla mahdollisella tavalla huolehtia niistä tekijöistä, joiden vuoksi alue ylipäättään on olemassa.

Luonnon virkistyskäyttö on ajassa ja paikassa elävä yhteiskunnallinen ilmiö, joten myös virkistysalueiden käyttö ja niihin kohdistuva käyttöpaine muuttuvat jatkuvasti. Luonnon virkistyskäytön tavat ja muodot monipuolistuvat ja erilaistuvat, samoin kuin käyttäjäryhmien kirjo ja tarpeet. Virkistysalueiden kehittämisessä on pystyttävä ennakoimaan ja vastaamaan näihin muutoksiin, jotta niiden yhteiskunnallinen merkitys tulee lunastettua ja siihen liittyvä vastuu kannettua. Käyntimäärän kasvu ei kuitenkaan ole uhka vaan mahdollisuus, kunhan alueilla vastataan siihen ja luodaan sille hyvät edellytykset. Käyntimäärien kasvu tarkoittaa mittavien inhimillisten hyvinvointivaikutusten lisääntymistä, ja se on myös suuri mahdollisuus luontoalueiden yhteiskunnallisen merkittävyyden näkökulmasta.

Kopparnäsin virkistysalue ei nykyisillä järjestelyillä kykene vastaamaan siihen tulevaisuudessa kohdistuvaa käyttöpainetta. Myöskään alueen valtavaa potentiaalia ei ole toistaiseksi saatu hyödynnettyä parhaalla mahdollisella tavalla. Suurimmat puutteet tämänhetkisessä tilanteessa liittyvät alueen liikennejärjestelyihin, kulun- ja käytön ohjaukseen, reittiverkostoon, erilaisten käyttäjäryhmien huomiointiin sekä opastusviestintään. Myös alueen palveluvarustus alkaa olla monin paikoin käyttökänsä päässä. Kehittämisen lähtökohtana on luoda edellytyksiä alueen nykyistä monipuolisemmalle ja kestävämmälle käytölle sekä vastata erilaistuvaan kysyntään.

4 Tavoitetilan ja kehittämistarpeiden määrittely

Kopparnäsin kehittämisen tavoitetilaa on tässä suunnitelmassa valotettu kuuden konseptin kautta, joissa kiteytetään idea konkreettisista toimintamalleista. Ne ovat pääasiallisten käyttäjäryhmien näkökulmia alueen käyttöön ja kehittämiseen. Ainekset konseptien määrittelylle ovat nousseet kehittämissuunnitelmaprosessin taustatyöstä ja osallistamisesta. Näissä vaiheissa esiin nousseita asioita ja ajatuksia on analysoitu eteenpäin, yhdistelty ja ne on edelleen kiteytetty ja muotoiltu konsepteiksi.

Konseptien kautta voidaan myös hahmottaa, mitä asioita kehittämisessä nostetaan esiin. Kehittämistarpeet johdetaan luontevasti näistä konsepteista ja niihin liittyvistä teemoista. Ne luovat siten perustelut kehittämistoimien valinnalle. Tämän myötä kehittämistoimilla on selkeä suunta ja tarkoitus, ne kytkeytyvät saman punaisen langan ympärille ja palvelevat tiettyä määriteltyä päämäärää. Suunnitelman myöhemmässä vaiheessa kehittämistarpeet määritellään tarkemmin (kts. kpl 5), mutta tässä yhteydessä pyritään tuomaan esille niiden juontuminen eri käyttäjäryhmien tarpeista.

On huomattava, että valitulla konseptien esittämisen järjestyksellä ei ole yhteyttä niiden painoarvoon alueen kehittämisessä. Esittämisjärjestys on valittu sillä perusteella, että ensimmäiseksi esiteltävien konseptien yhteydessä tuodaan esille sellaisia alueen kehittämisen yleisiä linjauksia, jotka lukijan on hyvä hahmottaa ennen muihin konsepteihin tutustumista. On myös merkille pantavaa, että konseptit eivät ole toisensa poissulkevia tai ristiriidassa keskenään, vaan ne ovat tapoja valottaa usein samojakin toimintoja ja asioita eri näkökulmista. Tässä esitetyt konseptit eivät myöskään ole ainoita näkökulmia alueen käyttöön ja kehittämiseen, vaan niitä voidaan tuoda esiin muistakin näkökulmista ja muillekin kohderyhmille.

4.1 Konseptit ja niistä nousevat kehittämistarpeet

Konsepti 1: Luontoharrastusten Kopparnäs

Konseptin näkökulmana on jo ennestään esimerkiksi erinomaisena lintuharrastusalueena tunnetun Kopparnäsin kehittäminen entistäkin paremmaksi luontoharrastuskohteeksi. Alue palvelee tätä tarkoitusta loistavasti ominaispiirteidensä ansiosta, ja luontoarvot ovat tähänkin saakka olleet yksi keskeisimmistä vetovoimatekijöistä. Niiden huomioiminen on koko kehittämissuunnittelun läpileikkaava teema, mutta konseptin tarkoituksena on tuoda niitä entistä paremmin esiin ja kaikille kävijöille näkyviksi. Kohderyhmiä, joiden käyntikokemukseen konsepti liittyy, ovat luonnosta ja kulttuurihistoriasta yleisesti kiinnostuneet kävijät, erilaiset luontoharrastajat, luontovalokuvaajat sekä koululaiset ja muut ympäristökasvatuksen kannalta olennaiset kohderyhmät.

TEEMAT	KEHITTÄMISTARPEET
<i>Luonto-, maisema- ja kulttuurihistoria-arvoista sekä kestävydestä huolehtiminen</i>	
<p>Alueen luonto- ja maisema-arvoista sekä kestävydestä pidetään huolta.</p>	<p><i>Luonto- ja maisema-arvoista sekä kestävydestä huolehtiminen on kehittämissuunnittelun läpileikkaava teema, joka huomioidaan kaikkien kehittämistoimien kohdalla.</i></p> <p><i>Kehittämistoimet pohjautuvat riittäviin taustatietoihin ja selvityksiin luonto- ja kulttuuriperintöarvoista. Erityisen tarkasti huomioidaan alueen merkittävimmät luontotyyppeihin ja lajistoon liittyvät arvot (esim. kangaskiurujen ja kehrääjien pesimäalueet).</i></p> <p><i>Alueelle laaditaan luonnonhoidon suunnitelma osana hoito- ja käyttösuunnitelman päivittämistä.</i></p> <p><i>Palveluiden sijoittaminen, viitoitettujen ja opastettujen reittien linjaaminen, kulunohjaus ja liikennejärjestelyt pyrkivät jakamaan aluetta vyöhykkeisiin siten, että suurimmat virkistyskäyttöpaineet eivät kohdistu herkimmille alueille.</i></p> <p><i>Huolella suunnitellut ja korkeatasoiset rakenteet, reitit ja palvelut kanavoivat käyttöä ja minimoivat ongelmia.</i></p> <p><i>Opastusviestinnällä ohjeistetaan kävijöitä luontoarvojen huomioimiseen liittyen sekä virkistyskäyttöön yleisesti (esim. tuliturvallisuus, koirakuri) että erityisen herkkiin kohteisiin (esim. Kvarnträsk, tietyt kallioalueet, Långmossen, saariston lintuluodot).</i></p>
<p>Alueen kulttuurimaisemaa ja kulttuuriperintöä vaalitaan.</p>	<p><i>Kulttuuriympäristöjä ja kulttuuriperintökohteita kunnioitetaan ja nostetaan esiin tarkoituksen mukaisella tavalla, yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa.</i></p>

	<i>Kulttuuriympäristöjen ja luonnonhoidon toimiin pyritään luomaan osallistavia toimintatapoja (esim. talkoot).</i>
Alueen kehittäminen pohjautuu osallistaviin menetelmiin.	<i>Sidosryhmillä on osallistamisen kautta vaikuttamismahdollisuuksia alueen kehittämiseen.</i>
Alueella tapahtuva luontomatkailu noudattaa kestävän matkailun periaatteita.	<i>Alueella toimivat yritykset solmivat Uuvin kanssa kumppanuussopimuksen, jossa määritellään alueen kestävään käyttöön liittyvät reunaehdot.</i>
Rauhallisuus	
Alueella on mahdollista löytää rauhallisia ja hiljaisia paikkoja, jotka tuovat vastapainoa suuremman kävijäpaineen kohteille.	<i>Palveluiden sijoittaminen, viitoitettujen ja opastettujen reittien linjaaminen, kulunohjaus ja liikennejärjestelyt vyöhykkeistävät aluetta niin, että siellä säilyy rauhallisia ja hiljaisia paikkoja.</i>
Hyvät palvelut	
Alueelta löytyy monipuolisesti tietoa luonnosta ja kulttuurihistoriasta.	<i>Alueelle luodaan pääasiallisena sisääntuloporttina toimiva Kopparnäsin opastuskeskus, josta saa tietoa alueen luonnosta ja kulttuurihistoriasta sekä erilaisista tavoista tutustua niihin.</i> <i>Alueella on merkittäviä ja opastettuja reittejä ja kohteita, joilla esitellään luontoa ja kulttuurihistoriaa.</i> <i>Perinteisten tiedonvälitystapojen lisäksi (esim. näyttely- ja maastotaulut) tavoitteena on kehittää tuoreita tapoja tiedon tarjoamiseen (esim. mobiiliratkaisut).</i>
Alueella on laadukkaita luontoharrastajille suunnattuja palveluita.	<i>Kohteiden kuntoon, käytettävyyteen ja saavutettavuuteen kiinnitetään erityistä huomiota.</i> <i>Laadukkaat virkistyskäytön rakenteet palvelevat luontoharrastajia. Rakenteiden kehittämisessä huomioidaan</i>

	<i>luontoharrastajien tarpeet (esim. lintulavat).</i>
--	---

Konsepti 2: Helppo retkikohde Kopparnäs

Konsepti pitää sisällään elementtejä, jotka tarjoavat monenlaisille kävijöille onnistuneen ja vaivattoman vierailun alueella. Se merkitsee ennakkotiedon saamisen ja alueen saavuttamisen helpoutta.

Vierailun aikana tärkeäksi informaatioksi nousevat selkeät opasteet, tarkat tiedot alueesta sekä toimintatavoista siellä, sen palveluista ja niiden sopimisesta juuri omalle seurueelle. Alueen palveluiden suunnittelussa ja toteutuksessa on huomioitu hyvin erilaisten kävijäryhmien tarpeet, myös niiden, jotka tarvitsevat esteettömiä tai soveltavan liikunnan palveluita päästäkseen nauttimaan ulkoilusta. Toisaalta myös kävijät, jotka kaipaavat paljon fyysisiä haasteita, on otettu huomioon.

TEEMAT	KEHITTÄMISTARPEET
<i>Helppous, laadukkuus ja turvallisuus</i>	
Alueen tavoiteltavan käyntikokemuksen tunnusmerkkejä ovat helppous, laadukkuus ja turvallisuus.	<p><i>Helppous on kävijöiden palvelupolun suunnittelussa läpileikkaava teema.</i></p> <p><i>Helppouden ulottuvuuksia ovat kaikille kävijöille tärkeä informaation saamisen helppous, eri kävijäryhmiä koskevien palveluiden helppokäyttöisyys sekä alueella toimimisen helppous.</i></p> <p><i>Suunnittelussa ja toteutuksessa pyritään edistämään turvallisen käyntikokemuksen syntymistä.</i></p> <p><i>Alueen ylläpidon taso on korkea.</i></p> <p><i>Kohde on turvallinen kaiken ikäisille liikkujille, tieto- ja taitotasosta riippumatta.</i></p> <p><i>Eri tavoin liikkuvat ihmiset voivat turvallisesti liikkua reiteillä ja käyttää palveluita.</i></p> <p><i>Turvallisuuteen liittyvää tietoa ja ohjeistusta on löydettävissä sekä itse kohteesta että</i></p>

	<i>ennakkoinformaatiossa.</i>
Opastusviestintä on selkeää ja riittävää	<p><i>Kävijöiden on helppo saada tietoa alueesta ja sen palveluista sekä ennen käyntiä että sen aikana.</i></p> <p><i>Informaatiota on saatavilla useilla eri kielillä ja siinä otetaan huomioon niin naapurikunnista kuin maailman toiselta laidalta saapuvien kävijöiden tarpeet.</i></p> <p><i>Kävijälle sopivia palveluita ja reittejä on helppo valita: reitit on luokiteltu ja niistä on selkeät kuvaukset, joihin sisältyy kuva- ja videomateriaalia (mm. esteettömyyden ja soveltavan luontoliikunnan näkökulmaa silmällä pitäen).</i></p> <p><i>Myös muista palveluista ja mm. niiden esteettömyydestä on saatavilla selkeät kuvaukset.</i></p> <p><i>Alueelle saavuttaessa kulunohjaus ja pysäköintijärjestelyt ovat selkeitä.</i></p> <p><i>Alueelle luodaan pääporttina toimiva Kopparnäsin opastuskeskus, josta saa kattavat tiedot alueen palveluista ja niiden sopivuudesta juuri omalle seurueelle.</i></p> <p><i>Opasteet ja viitat ovat selkeitä ja hyvässä kunnossa, jolloin palvelut on helppo löytää ja reiteillä on helppo pysyä.</i></p>
Hyvät ja monipuoliset palvelut	
Virkistyskäytön palveluvarustus on hyväkuntoista ja tarpeeseen nähden riittävää.	<i>Nykyistä palveluvarustusta uudistetaan ja lisätään. Palveluvarustus ja sen</i>

	<i>sijoittelu on käyttäjälähtöisesti suunniteltua.</i>
Alueelta löytyy palveluita erilaisia tarpeita omaaville ulkoilijoille.	<i>Alueen toiminnot suunnitellaan kokonaisuudeksi, joka tarjoaa laadukkaita palveluita erilaisia tarpeita omaaville kävijöille.</i> <i>Esteettömyys ja soveltavan liikunnan tarpeet huomioidaan alueen palveluiden ja reittien kehittämisessä hyvin.</i>
Hyvien peruspalveluiden lisäksi alueella on lisäarvoa tuottavia palveluita.	<i>Alueelle luodaan mahdollisuuksia virkistyskäyttöä tukevien kaupallisten palveluiden kehittämiselle (mm. kahvila-ravintola, välinevuokraus).</i> <i>Alueella on palveluita myös matkailuajoneuvoilla saapuville.</i>
Elämyksellisyys	
Alue tarjoaa ainutlaatuisen mahdollisuuden päästä nauttimaan helposti merenrannan luonnosta, maisemista ja ulkoilumahdollisuuksista.	<i>Alueelle luodaan monipuolisia ja laadukkaita palveluita, jotka yhdistettynä ainutlaatuiseen ympäristöön tarjoavat elämyksellisiä ulkoilukokemuksia.</i> <i>Elämykselliset paikat ovat eri tavoin liikkuvien ja erilaisia tarpeita omaavien kävijöiden saavutettavissa.</i>

Konsepti 3: Kopparnäs luontoliikuntaympäristönä

Konseptin tarkoituksena on kehittää Kopparnäsin mahdollisuuksia luontoliikunnan näkökulmasta. Konsepti kietoutuu alueella harrastettavien ja sinne soveltuvien luontoliikunta-aktiviteettien ympärille, joita ovat pääasiassa kävely/patikointi, polkujuoksu ja maastopyöräily. Nämä aktiviteetit tarvitsevat erilaisia reittejä ja niistä muodostuvia reitistökokonaisuuksia. Luontoliikunnan näkökulmasta Kopparnäs on helposti saavutettava alue, joka on puitteiltaan ja palveluiltaan laadukas ympäristö monen tasoisille harrastajille. Se on päivä-/puolipäiväretkikohde, jonka meri- ja rannikkomaisemat tuovat harrastusympäristöön ainutlaatuista elämyksellisyyttä. Harrastamisessa korostuvat mielenkiintoisesti vaihtelevat maastot, esim. rannikko, kalliot, vanha metsä ja kulttuurimaisema. Alueen reitit ja palvelut ovat käyttäjälähtöisesti suunniteltuja ja taidokkaasti toteutettuja.

TEEMAT	KEHITTÄMISTARPEET
Monipuolisuus	
Alue tarjoaa mahdollisuuksia monenlaiseen luontoliikuntaan.	<p><i>Alueelle luodaan eri luontoliikunnan lajeihin sopivia reittejä.</i></p> <p><i>Reitit suunnitellaan ja toteutetaan siten, että ne soveltuvat useisiin eri käyttötarkoituksiin.</i></p> <p><i>Eri lajien tarpeita otetaan huomioon ja käyttöturvallisuutta edistetään eriyttämällä käyttömuotoja paikoin toisistaan.</i></p>
Alue tarjoaa mahdollisuuksia eri tasoille harrastajille.	<p><i>Reitit luokitellaan vaativuuden mukaan.</i></p> <p><i>Reiteissä on sekä pituus- että vaativuustasovaihtelua.</i></p> <p><i>Vaativammatkin reitit toteutetaan niin, että niitä voivat käyttää mahdollisimman monen tasoiset harrastajat. Reiteille luodaan vaikeusastetta erilaisilla pienipiirteisillä variaatioilla.</i></p>
Käyttäjälähtöisyys	
Alueen reitit ovat tarkoitukseensa suunniteltuja ja taidokkaasti toteutettuja.	<p><i>Reitit suunnitellaan ja toteutetaan tarkoitustaan varten.</i></p> <p><i>Reittien toteutus tehdään tarkoitusta silmällä pitäen ja erilaiset vaatimukset huomioiden.</i></p> <p><i>Reittien alkupisteet ovat loogisia ja reitit muodostavat mielekkään ja tarkoituksenmukaisen verkoston.</i></p>
Opastusviestintä on selkeää ja käyttäjälähtöistä.	<p><i>Kävijöiden on helppo saada tietoa alueesta ja sen palveluista sekä ennen käyntiä että sen aikana.</i></p> <p><i>Opasteet ovat selkeitä ja hyvässä kunnossa.</i></p> <p><i>Sopivia reittejä ja palveluita on helppo valita ja reiteillä on helppo pysyä.</i></p>
Hyvät palvelut	
Alueella on erilaisia luontoliikunta-aktiviteetteja tukevia palveluita.	<p><i>Alueen palveluiden ja niiden sijoittumisen suunnittelussa on huomioitu kattavasti</i></p>

	<i>luontoliikuntaharrastusten tarpeet.</i>
Elämyksellisyys	
Alue on ainutlaatuinen ympäristö monenlaisen luontoliikunnan harrastamiseen.	<i>Alueelle luodaan monipuolisia ja laadukkaita palveluita, jotka yhdistettynä ainutlaatuisen ympäristöön tarjoavat elämyksellisiä luontoliikuntakokemuksia.</i>
Alueen reitit ovat maastoltaan ja maisemiltaan vaihtelevia.	<i>Reitit suunnitellaan hyödyntäen alueen erilaisia maastoja ja maisemia. Esille tuodaan erityisesti alueen kiinnostavimpia ja luonteenomaisimpia piirteitä (kalliot, meri, kulttuurimaisemat).</i>
Alueella voidaan järjestää luonnossa liikkumiseen liittyviä tapahtumia.	<i>Tiettyjen kohteiden ja palveluiden suunnittelussa huomioidaan niiden soveltuvuus myös luontoliikunta- ja ulkoilutapahtumien tarpeisiin.</i>
Alueella on mahdollista tehdä ketteriä kokeiluja.	<i>Alueella voidaan kokeilla erilaisia uusia teemareittejä ja -palveluita (esim. paljasjalkapolut, luontoparkour, terveysluntopolku, Tentsile-majoitus jne).</i>

Konsepti 4: Lähivesillä liikkujan Kopparnäs

Konseptissa Kopparnäsin aluetta tarkastellaan lähivesillä liikkujan näkökulmasta; pääasiallisena kohderyhmänä ovat vesilläliikkujat, jotka lähtevät merelle Kopparnäsin manneralueen kautta. Tähän liittyviä toimintoja voivat olla esimerkiksi pienveneily, kalastus, melonta tai sup-lautailu. Alue palvelee tätä tarkoitusta luontaisten ominaisuuksiensa kautta hyvin, ja näyttäytyy kohderyhmälle mielenkiintoisena kohteena. Monipuoliset palvelut täydentävät kokonaisuutta.

TEEMAT	KEHITTÄMISTARPEET
Turvallisuus	
Lähivesillä liikkujan palvelupolku on suunniteltu huolellisesti: reitit, lähtöpaikat, rantautumispaikat.	<i>Rantautumispaikoissa ja keskeisimmissä lähtöpaikoissa (Retkisatama, Kolaviken) huomioidaan erilaisten aktiviteettien tarpeita.</i> <i>Hyvistä ja suositeltavista vesireiteistä, rantautumis- ja telttailupaikoista sekä mielenkiintoisista kohteista saarissa ja mantereella viestitään</i>

	<p><i>paikan päällä ja ennakkoinformaatiossa.</i></p> <p><i>Lähtö-, rantautumis- ja taukopaikat soveltuvat myös isommille ryhmille.</i></p>
<p>Alueella on vesilläliikkuville paljon olosuhteiden mukaan joustavia reittivaihtoehtoja sekä turvallisia suojapaikkoja ja paluureittejä mantereelle. Etäisyydet ovat kohtuulliset.</p>	
<p>Alueen opastusviestintä on kunnossa.</p>	<p><i>Viestinnässä huomioidaan lähivesillä liikkujan näkökulma.</i></p> <p><i>Alueesta on saatavilla hyvä lähivesillä liikkujan kartta.</i></p> <p><i>Viestinnässä tuodaan esiin mm. soveltuvia kalastuspaikkoja.</i></p> <p><i>Alueen maasto-opasteet ja -kartat ovat ajantasaisia ja hyväkuntoisia.</i></p>
<p>Hyvät palvelut</p>	
<p>Alueen palvelut tukevat lähivesillä liikkujien tarpeita.</p>	<p><i>Lähtö-, rantautumis- ja taukopaikat on suunniteltu lähivesillä liikkujien tarpeet huomioiden.</i></p> <p><i>Lähtö- ja rantautumispaikoissa huomioidaan melonnan tarpeet.</i></p> <p><i>Rannalta kalastamisessa jatketaan ns. kolmen vavan säännön soveltamista (Uuvin omilla vesialueilla saa rannalta siikaa kalastettaessa käyttää lisämaksutta kolmea vapaa).</i></p> <p><i>Selvitetään tarvetta kalankäsittelypaikkojen tarjoamiselle.</i></p> <p><i>Alueella tehdään aktiivisesti kalastonhoitotoimenpiteitä.</i></p>
<p>Alueella on mahdollista saada myös lähivesillä liikkumiseen liittyviä kaupallisia palveluita.</p>	<p><i>Luontomatkailuyritysten toiminnalle luodaan alueella hyvät toimintaedellytykset.</i></p>
<p>Monipuolisuus ja elämyksellisyys</p>	
<p>Alue on monipuolinen sekä maisemiltaan että luonoltaan ja siellä on erilaisia asioita koettavaksi.</p>	<p><i>Alueen opastusviestinnässä tuodaan esille mielenkiintoisia</i></p>

	<p><i>kohteita.</i></p> <p><i>Alueen kohteista saa tietoa helposti.</i></p>
<p>Monipuolista koettavaa löytyy jokaisen taitotasolle ja kaikissa sääolosuhteissa.</p>	<p><i>Mielenkiintoisiin paikkoihin pääsee helposti.</i></p>

Konsepti 5: Matkaveneilijän saaristo

Matkaveneilijän saaristo -konseptissa kohderyhmänä ovat veneilijät, jotka tulevat alueelle muualta kuin Kopparnäsin manneralueen kautta. Tämän konseptin kautta aluetta tuodaan esiin mielenkiintoisena veneilykohteena, jossa on hyvät palvelut viikonloppuveneilijöille ja etappikohdetta kaipaaville matkaveneilijöille. Myös omaa rauhaa arvostaville on tarjolla useita rantautumiskohteita ja saaria. Palvelut keskittyvät tiettyihin saariin, mutta myös piipahdus manneralueella sen palveluita hyödyntämässä tai vaikkapa miehistönvaihtoa varten onnistuu.

TEEMAT	KEHITTÄMISTARPEET
<i>Hyvät, helpot ja kattavat palvelut</i>	
Osoitetut rantautumispaikat ovat helppokäyttöisiä.	<i>Laiturit, poijut ja kiinnitysrenkaat ovat kunnossa ja niitä on riittävästi. Niiden suunnittelussa ja sijoittelussa on huomioitu käyttäjäystävällisyys.</i>
Palveluvarustus on hyväkuntoista ja tarpeeseen nähden riittävää.	<i>Nykyistä palveluvarustusta uudistetaan ja lisätään maltillisesti. Palveluvarustus ja sen sijoittelu on käyttäjälähtöisesti suunniteltua.</i> <i>Palvelut keskitetään ensi vaiheessa enimmäkseen Stora Halsön saareen.</i>
Alueelta löytyy rantautumispaikkoja monen tasoille ja erilaisia tarpeita omaaville veneilijöille.	<i>Alueelta löytyy sekä laituripaikkoja että luonnonsatamia.</i> <i>Osalla rantautumispaikoista on huomioitu esteettömyys.</i>
Alueella on hyvien peruspalveluiden lisäksi lisäarvoa tuottavia palveluita.	<i>Saarissa on osoitettu veneilijöiden kannalta mielenkiintoisia paikkoja ja merkittäviä reittejä.</i>

	<i>Stora Halsön saunaa ylläpidetään ja kehitetään.</i>
Veneilijät löytävät alueen ja saavat siitä riittävästi etukäteistietoa.	<i>Aluetta ja sen palveluita tuodaan esille veneilijöiden kannalta relevanteissa medioissa.</i> <i>Uuvin omassa viestinnässä huomioidaan entistä paremmin veneilijän näkökulma.</i> <i>Informaatiossa kiinnitetään huomiota veneilijöiden kannalta tärkeisiin asioihin (esim. lähestymisohjeet, ilmakuvat rantautumispaikoista).</i>
Rantautumispaikoissa on tarjolla tarpeeksi selkeää tietoa kohteesta. Alueen opastusviestintä on kunnossa.	<i>Alueen maasto-opasteet ovat kunnossa.</i> <i>Keskeisimmissä rantautumispaikoissa on infotaulut.</i>
Rantautumispaikkojen lähestyminen on selkeää ja turvallista.	<i>Rantautumispaikkojen lähestymistapa on osoitettu selkeästi, esim. linjataulut ja lähestymiskartat.</i>
Miehistön vaihtaminen ja varusteiden täydentäminen manneralueella on mahdollista.	<i>Kopparnäsin retkisatamaa kehitetään niin, että se palvelee veneilijöitä mantereella sijaitsevana tukikohtana entistä paremmin.</i>
Monipuolisuus	
Alueella on monipuolisesti erilaisia veneilykohteita; omatoimiseen retkeilyyn sopivia rauhallisia saaria ja toisaalta rantautumispaikkoja, joissa voi nauttia kattavista palveluista ja muiden veneilijöiden seurasta.	<i>Palveluiden mitoituksella ja sijoittamisella on luotu eri tyyppisiä veneilykohteita, joista myös viestitään eri tavoilla.</i>
Monipuolista koettavaa löytyy monen tasoille ja erilaisia tarpeita omaaville veneilijöille, ja niistä voi valita erilaisiin tilanteisiin ja sääolosuhteisiin sopivia vaihtoehtoja.	<i>Rantautumispaikkojen ja muiden palveluiden suunnittelussa on huomioitu käyttäjien erilaiset tarpeet sekä sääolosuhteiden vaikutus.</i> <i>Hyvän ennakkotiedon avulla kävijöiden on helppoa valita itselleen sopivia kohteita.</i>

Konsepti 6: Kopparnäs luontomatkailuyrittäjän toimintaympäristönä

Konseptissa aluetta tarkastellaan luontomatkailuyrittäjien näkökulmasta. Kopparnäsin alue soveltuu pieniskaalaisen luontomatkailun toimintaympäristöksi, joka perustuu alueen luonto-, maisema- ja kulttuuriarvoihin. Myös luontomatkailutoiminnan laatu ja kestäväällä pohjalla toimiminen korostuvat. Alueen omistajan rooli on toiminnan mahdollistaminen. Konseptilla pyritään myös siihen, että luontomatkailutuotteet ja -palvelut tuottavat virkistyskäytön peruspalveluiden ohella kävijöille lisäarvoa.

TEEMAT	KEHITTÄMISTARPEET
Toiminnallisuus	
Alueella on luontomatkailuyrittäjien käyttöön hyvin sopivia palveluita ja palveluvarustusta.	<p><i>Taukopaikkojen, reittien ja rakenteiden suunnittelussa on huomioitu myös ryhmien tarpeet.</i></p> <p><i>Palveluvarustus on yrittäjien käytettävissä Uuvin kanssa solmitun käyttöoikeussopimuksen mukaisesti.</i></p> <p><i>Alueen kaupalliset palvelut tukevat luontomatkailutoimintaa.</i></p> <p><i>Alueen kehittämistoimet mahdollistavat monipuolisten kaupallisten palveluiden kehittymisen.</i></p>
Alueen kehittämisessä huomioidaan luontomatkailuyrittäjien tarpeet ja näkemykset.	<i>Aluetta ja sen palveluita kehitetään elinkeinon toiveita huomioiden.</i>
Yritystoiminnan tarvitsemat kulkuyhteydet turvataan.	<i>Yrittäjillä on mahdollisuus kuljetuksiin myös lähelle ranta-alueita.</i>
Vetovoimaisuus	
Alue tunnetaan laadukkaana ulkoilukohteena.	<p><i>Alueesta viestimisellä rakennetaan mielikuvaa laadukkaasta ulkoilukohteesta.</i></p> <p><i>Alueen ylläpidon taso on korkea.</i></p>
Alueen reitit ja palvelut ovat monipuolisia ja laadukkaita, ja tukevat ympärivuotista käyttöä.	<p><i>Reitit ja palveluvarustus ovat hyvin suunniteltuja ja toteutettuja.</i></p> <p><i>Reitit ja rakenteet ovat hyvässä kunnossa.</i></p>
Alue linkittyy osaksi suurempaa seudullista kokonaisuutta.	<i>Alueesta viestimisellä rakennetaan mielikuvaa sen kuulumisesta Porkkalan aluekokonaisuuteen ja Helsingin seudun viherkehään.</i>

Alueen käyttö on kestäväällä pohjalla.	<i>Alueen käytön suunnittelussa ja ohjaamisessa noudatetaan kestävyiden periaatteita.</i> <i>Alueen käytössä ja hoidossa huolehditaan luonto-, maisema ja virkistyskäyttöarvoista.</i> <i>Yrittäjät sitoutuvat alueella toimimisessa kestäväen luontomatkailun periaatteisiin.</i>

5 Kehittämistoimenpiteet

Konsepteista esille nousseet kehittämistarpeet on muotoiltu seuraavassa konkreettisiksi kehittämistoimenpiteiksi. Ne on kirjattu jokainen erikseen toimenpidekortti-tyyppisesti, jossa kunkin toimenpiteen yhteydessä tarkennetaan ja perustellaan tehtäviä toimia. Suunnitellut toimenpiteet koskevat alueen liikennejärjestelyitä, erilaisten toimintojen sijoittumista alueelle sekä reittien ja yksittäisten kohteiden kehittämistä. Kehittämissuunnitteluvaiheen jälkeen kukin toimenpide vaatii tarkempaa suunnittelua, toteutusmallin valitsemista ja mahdollisten yhteistyötahojen löytämistä. Kehittämiskohteet on merkitty karttaan, joka on suunnitelman viimeisellä sivulla liitteenä.

5.1 Viestintä

Viestinnällä on läpileikkaava rooli alueen kehittämisessä. Vaikuttavalla ja monikanavaisella viestinnällä lisätään alueen tunnettuutta ja tavoitetaan jatkossa entistä paremmin myös niitä, jolle alue ei ole entuudestaan tuttu. Näin alue saadaan palvelemaan yhä useampia, millä on merkitystä myös yhteiskunnallisesta ja kansanterveydellisestä näkökulmasta.

Onnistuneen kävijäkokemuksen kannalta on tärkeää saada riittävästi olennaista tietoa sekä ennen vierailua alueella että sen aikana, ja myös mahdollisuus jakaa kokemuksiaan käynnin jälkeen. Kaiken informaation on oltava ajantasaista ja helposti saatavilla. Uudenmaan virkistysalueyhdistyksellä on meneillään viestintä uudistus, jonka myötä myös Kopparnäsin alueesta ja palveluista tullaan viestimään monikanavaisesti aiempaa aktiivisemmin sekä omissa että yhteistyökumppanien kanavissa.

Alueen hahmottumista ja siellä liikkumista helpotetaan uusien maasto-opasteiden ja viitoituksen avulla. Paikan päällä tarjottavaa tietoa alueesta ja sen palveluista lisätään. Tavoitteena on luoda käyntikokemuksesta selkeä ja palveluiden valitsemisesta sekä käyttämisestä helppoa.

5.2 Toimenpiteet kehittämiskohteittain

Alueen liikennejärjestelyt

Kopparnäsin alueen käyntimäärän ennustetaan 5–10 vuoden kuluessa olevan n. 75 000 käyntiä vuodessa. Alueen liikennejärjestelyjen mitoitus on tehtävä tämän ennusteen pohjalta, ja kasvavilla käyntimäärillä on väistämättä vaikutuksensa myös liikenteeseen sekä virkistysalueelle saavuttaessa että sen sisällä. Tavoitteena on löytää myös ratkaisuja alueen saavuttamiseksi julkisilla kulkuneuvoilla, mutta lähtökohtaisesti alueelle saavutaan lähinnä henkilöautoilla. Käyntimääräennustemaksimin mukainen liikennemäärän kasvu aiheuttaa tarpeen noin 300 auton yhtäaikaiselle pysäköinnille koko alueella. Tällä hetkellä

koko alueella on pysäköintitilaa n. 180 autolle, hajautuneena ympäri aluetta.

Alueen laajuuden vuoksi on perusteltua säilyttää kaksi sisääntulosuuntaa ja -väylää, Kopparnäsin ja Störsvikin puolella omansa. Suosituimmat näköalapaikat sijoittuvat Kopparnäsin puolelle, ja sinne keskittyvät myös enimmäkseen palvelut, joten Kopparnäs tulee jatkossakin toimimaan alueen pääsisäänkäyntinä. Kuitenkin osalle kävijöistä, sekä esimerkiksi julkisilla kulkuneuvoilla Kirkkonummen ja Siuntion suunnista saapuville on sisääntulo Störsvikin kautta helpommin saavutettavissa. Sisääntuloväylien parantamiseen liittyvät toimenpiteet vaativat yhteistä näkemystä tiekuntien ja -osakkaiden, kuntien ja ELY-keskuksen kesken.

Kopparnäsin alueen sisäisen liikenteen haasteena ovat nykytilanteessa kapeat ja ruuhkautuvat tiet, pienet hajallaan olevat pysäköintipaikat (jotka lisäävät tarpeettomasti alueen sisäistä liikennettä), tienvarsipysäköinti, luvaton maastoliikenne, moottoriajoneuvoliikenne ydinalueilla sekä moottoriajoneuvoliikenteen ja kevyen liikenteen sekoittuminen. Lisääntyvän jalankulku- ja pyöräliikenteen sovittaminen moottoriajoneuvoliikenteen sekaan ei ole mielekästä tai mahdollista ilman merkittävää haittaa kaikille osapuolille tai vaaratilanteita. Lisäksi ruuhkautuvat tiet ja luvaton tienvarsipysäköinti haittaavat pelastusneuvojen kulkua, joka on turvattava kaikissa olosuhteissa.

Liikennemäärien kasvaessa onkin selvää, että keskeisten väylien parantaminen sekä yleisen liikenteen ohjaaminen ja pysäköinnin järjestelyt ovat alueen toimivan käytön sekä hyvän, turvallisen ja laadukkaan käyttäjäkokemuksen edistämiseksi merkittävässä asemassa. Suunnitellut toimenpiteet sisältävät pysäköinnin keskittämistä ja osittaista yleisen moottoriajoneuvoliikenteen rajaamista. Nämä toimet keskeisimmillä ja arvokkaimmilla ydinalueilla osoittavat alueiden arvon nimenomaan virkistyskäytössä ja edistävät niiden luonto- ja maisema-arvojen säilymistä, turvaten sitä tarkoitusta miksi koko alue on olemassa. Lisäksi ne tukevat alueen virkistyskäyttöä ja kanavoivat sitä nykyistä selkeämmin. Liikennejärjestelyillä kuitenkin turvataan helppo pääsy suosituimmille käyntikohteille sekä pysäköintimahdollisuudet niiden läheisyydessä.

TOIMENPIDE
Yleisen moottoriajoneuvoliikenteen ohjaaminen ja pysäköintijärjestelyt Kopparnäsintiellä
TARKENNUKSET JA PERUSTELUT
<ul style="list-style-type: none">
• Yleinen moottoriajoneuvoliikenne ohjataan Kopparnäsintiellä seuraaville pysäköintialueille:<ul style="list-style-type: none">
• Kalastajatorpantien risteyksen nykyinen pysäköintipaikka
• Retkisataman nykyinen pysäköintipaikka
• Opastuskeskuksen uusi pysäköintipaikka
• Berguddenintien uusi pysäköintipaikka
• Berguddenin nykyinen pysäköintipaikka
• Rävbergetin nykyinen suurempi pysäköintipaikka
• Kopparnäsintien alkuosaa välillä Råbergintie–Opastuskeskuksen uusi pysäköintipaikka parannetaan ja paikoin levennetään, jotta se kestävä ja

pystyy välittämään lisääntyvän liikenteen

- Kopparnäsintien loppuosa välillä Rävberget–Klobbacka jää ulkoilureitiksi. Tietä ylläpidetään ajokelpoisena ja se on huoltoliikenteen, pelastusliikenteen, tieosakkaiden ja luontomatkaileuryrittäjien käytössä.
- Retkisataman pysäköintipaikasta osa osoitetaan sataman kehittämisen yhteydessä (veneluiska) sataman käyttäjien ja erityisesti auto–traileri - yhdistelmien käyttöön. Satamasta tehdään selkeä ympäriajoreitti pysäköintipaikalle.
- Kopparnäsintien varren pieni pysäköintipaikka lintutornille johtavan polun alussa säilytetään palvelemaan tornin käyttäjiä.

TOIMENPIDE

Yleisen moottoriajoneuvoliikenteen ohjaaminen ja pysäköintijärjestelyt Råbergintiellä

TARKENNUKSET JA PERUSTELUT

- Råbergintien päässä sijaitsee nykyisin epävirallinen leirintäalue, joka aiheuttaa ongelmia. Alueen ongelmana on myös jatkuva autojen pysäköinti maastoon ja maastoliikenne. Syrjäinen sijainti edesauttaa ongelmien syntymistä.
- Yleistä moottoriajoneuvoliikennettä rajoitetaan Råbergintiellä, tien ja sen ylittävien reittien risteyskohdassa Tarkempi paikka ratkaistaan reittien tarkemmassa suunnittelussa. Kohdalle toteutetaan pieni pysäköintipaikka lähtöpaikaksi reiteille.
- Tien loppuosa jää ulkoilureitiksi sekä huoltoliikenteen, pelastusliikenteen, yrittäjien ja tapahtumajärjestäjien käyttöön.
- Ratkaisu rajoittaa pääsyä Sandfjärdenin ja Sandvikenin uima-alueille Kopparnäsin puolelta, mutta sitä edistetään parantamalla reittiä Störsvikistä Sandvikeniin ja pysäköintiä tämän reitin alkupäässä.
- Toimintamalli melojien pääsyn turvaamiseksi Sandfjärdeniin selvitetään (esim. yhteistyö melontaseuran kanssa).

TOIMENPIDE

Yleisen moottoriajoneuvoliikenteen ohjaaminen ja pysäköintijärjestelyt Störsvikissä

TARKENNUKSET JA PERUSTELUT

- Störsvikin puolen nykyiset väylät säilyvät ennallaan.
- Störsvikin puhdistamon pienelle pysäköintipaikalle ei jatkossa ohjata pysäköintiä. Pysäköinti pyritään ohjaamaan em. paikasta n. 200 m länteen olevalle Störsvikin pysäköintialueelle, jota on tavoitteena laajentaa ja parantaa. Opastettu runkoreitti virkistysalueelle lähtee tältä pysäköintialueelta, ja myös Sandvikenin uima-alue on helposti saavutettavissa sitä pitkin.
- Kolavikenin pysäköintialue säilytetään nykyisellään ja se palvelee toisena lähtöpaikkana Störsvikin puolella.

Kopparnäsin opastuskeskus

Kopparnäsin alueen keskeisimmäksi sisääntuloportiksi toteutetaan Opastuskeskus nykyisen rantasaunan alueelle. Paikka on itsessään hyvin vetovoimainen ja sitä kehittämällä saadaan sen potentiaali myös kävijöiden hyödyksi. Opastuskeskus toimii keskeisenä lähtöpisteenä alueen reiteille ja muodostaa hyvän pisteen tiedon jakamiselle alueesta ja sen palveluista. Myös alueen kaupallisten palveluiden sijoittuminen tämän merkittävimmän sisääntuloportin yhteyteen on perusteltua. Kävijävirtojen ohjautumista keskuksen kautta edistetään, mikä parantaa palveluiden tarjoamisen liiketaloudellisia edellytyksiä.

Virkistyskäytön peruspalveluiden täydentyminen kaupallisilla palveluilla nähdään tarpeellisenä ja mielekkäänä huomioiden alueen suuren kävijäpotentiaalin, ympärivuotisen vetovoimaisuuden ja käyttömuotojen monipuolistumisen. Kysymykseen voivat tulla esimerkiksi kahvila- ja ravintolatoiminnot sekä välinevuokraus. Ohjelmapalveluiden tarjonta alueella voi laajentua kattamaan monenlaisia toimintoja, ja myös nämä palvelut hyötyvät, jos niille on tarjolla kiinteä tukikohta.

TOIMENPIDE
Opastuskeskuksen toteuttaminen nykyisen rantasaunan alueelle
TARKENNUKSET JA PERUSTELUT
<ul style="list-style-type: none">
• Kopparnäsintien varteen, Kalastajatorpantien risteyksen jälkeiselle ranta-alueelle toteutetaan opastuskeskus, joka toimii alueen keskeisimpänä sisääntuloporttina. Paikalla sijaitsee nykyisin rantasaunamökki.
• Opastuskeskuksesta kävijät saavat tietoa alueen reiteistä ja palveluista, harrastusmahdollisuuksista sekä luonnosta ja kulttuurihistoriasta.
• Opastuskeskuksen yhteyteen keskitetään myös koko alueen käyttöä tukevat kaupalliset palvelut (kahvila-ravintola, välinevuokraus, ohjelmapalveluyritysten tukikohta).
• Voimassa olevassa osayleiskaavassa rantasaunan alue on osoitettu matkailupalveluiden alueeksi ja siellä on rakennusoikeutta. Alueella on myös perusinfra.
• Rantasaunan alueella on keskeinen sijainti pääkävijävirtoja ja Kopparnäsin vetovoimaisimpia ydinalueita ajatellen. Meren rannassa sijaitseva paikka on itsessään vetovoimainen, ja sieltä on lyhyt matka kävijöiden kannalta kiinnostavimmille paikoille ja reiteille.
• Alueelta toteutetaan hyvät reitti-yhteydet Kopparnäsin muille vetovoimaisille alueille.
• Opastuskeskuksen palveluiden suunnittelussa huomioidaan esteettömyys.
• Palveluiden suunnittelussa ja mitoituksessa huomioidaan alusta alkaen myös isompien ryhmien tarpeet.
• Opastuskeskuksen ympäristöä ja läheistä Sandarbuktenin aluetta kehitetään palvelemaan erityisesti lyhyitä ja helposti saavutettavia reittejä suosivia kävijöitä. Reitit ja palvelut toteutetaan mahdollisimman helppokulkuisina ja soveltavan liikunnan tarpeet huomioiden.
• Opastuskeskuksen toimintakonsepti luodaan yhteistyössä alueen kaupallisten palveluiden toimijoiden kanssa.
• Alueen olemassaolevan rakennuskannan hyödyntämismahdollisuudet ja uudisrakentamisen tarpeet määritellään tarkemman suunnittelun yhteydessä.
• Opastuskeskuskokonaisuutta kehitetään vaiheittain, ja toteutukseen pyritään löytämään modulaarisia ratkaisuja.

- Rakennuskannan toteutusvaihtoehtona voidaan tutkia esimerkiksi käytettyjen merikonttien hyödyntämistä (edullisuus, ekologisuus, modulaarisuus, arkkitehtoniset mahdollisuudet)
- Ensimmäisessä vaiheessa rakennetaan informaation jakamiseen keskittyviä toimintoja ja pienimuotoisia kaupallisia toimintoja.
- Myöhemmässä vaiheessa alueelle voidaan toteuttaa laajempia palveluita kysynnän ja tarpeen mukaisesti.

Reitistö

Kehittämisen tärkeänä painopistealueena on huolellisesti suunnitellun ja toteutetun, opastetun ja viitoitetun sekä monenlaisia ulkoilumuotoja tukevan reittiverkoston luominen alueelle. Tämän päivän suurin kysyntä kohdistuu erilaisten kävijöiden tarpeisiin sopivan mittaisiin ympyräreitteihin. Reitille lähtiessään kävijällä on oltava hyvät ennakkotiedot hänelle tärkeistä seikoista, joita reitillä voi tulla vastaan (esim. reitin pituus, kiintopisteiden väliset etäisyydet, vaativuus eri mittareilla) ja hänen on voitava luottaa opastuksen ja viitoituksen laatuun, jotka estävät eksymästä reitiltä.

TOIMENPIDE
Reittiverkoston luominen
TARKENNUKSET JA PERUSTELUT
<ul style="list-style-type: none"> • Kopparnäsin alueelle rakennetaan hyvin opastettujen, viitoitettujen ja luokiteltujen reittien verkosto, joka suunnitellaan erilaisia käyttömuotoja ajatellen. • Alustavasti suunniteltu reitistön runko on esitetty kartalla (liite). Runkoreitistö pohjautuu pitkälti alueella jo valmiina oleviin polkuihin ja teihin. Kaikkien reittien lopulliset linjaukset tehdään tarkemman suunnittelun yhteydessä. • Reitistö yhdistää alueen eri osat toisiinsa, tuo esille alueen keskeisimpiä maisemia ja kohteita sekä mahdollistaa eri mittaisten ja teemaisten retkien tekemisen alueella. • Reitit palvelevat kävijöitä sekä edistävät, ohjaavat ja tasapainottavat alueen käyttöä. Ne myös vähentävät merkittävästi maaston kulumista sekä edistävät luonto- ja maisema-arvojen säilymistä alueella. Reittien tarkassa linjaamisessa huomioidaan tarkasti luontoarvot, eroosioriskit yms. alueen kestäväen käytön kannalta olennaiset asiat. • Alueen reitit ovat lähtökohtaisesti monikäyttöreittejä, eli kaikki käyttömuodot sovitetaan samoille reiteille. Paikoin reiteille tehdään eri linjauksia pyöräilijöitä ja jalankulkijoita varten, mikä edistää eri aktiviteettien mielekästä harrastamista sekä vähentää mahdollisia käyttäjäryhmien välisiä konflikteja. • Reitistön perusvaatimuksia ovat selkeys, houkuttelevuus ja monipuolisuus. Selkeyteen kuuluvat reittien helppo löydettävyys, hyvät ennakkotiedot reitistä sekä luotettava opastus reitillä. Houkuttelevuus syntyy reitin sopivuudesta käyttötarkoitukseensa sekä maisemista ja tutustumiskohteista.

- Kokonaisuutena reitistön tulee tarjota eripituisia ja -tasoisia vaihtoehtoja sekä mahdollisuuksia yhdistellä eri reitistön osia toisiinsa. Lähtökohtaisesti kaikkien reittien tulee mahdollistaa ympyräreitin kulkemisen.
- Patikoijien tarpeita palvelevat parhaiten 1–5 km pituiset ympyräreitit. Pyöräilijät ja polkujouksijat liikkuvat pidempiä matkoja. Kopparnäsin laaja alue on erittäin hyvin sopiva polkupyörällä liikkumista ajatellen, ja pyöräilyolosuhteiden parantamiseen panostetaan.
- Viitat ja opasteet uudistetaan Uuvin uuden rakennemalliston mukaisesti.
- Alueelle toteutetaan opastuksen ja viitoituksen kokonaissuunnitelma. Koko alueella vierailuun liittyvä palvelupolku huomioidaan käyttäjälähtöisesti niin, että alueen opasteet ja viitat ovat selkeitä ja hyvässä kunnossa, palvelut on helppo löytää ja reiteillä on helppo pysyä.
- Opastusviestinnällä ohjeistetaan kävijöitä myös luontoarvojen huomioimisessa, turvallisuuteen liittyvissä asioissa ja yleisissä alueella toimimiseen liittyvissä asioissa.
- Opastusviestintä toteutetaan siten, että sen avulla itselle sopivia palveluita ja reittejä on helppo valita. Reitit on luokiteltu ja niistä on selkeät kuvaukset. Myös muista palveluista ja esimerkiksi niiden esteettömyydestä on saatavilla selkeät kuvaukset.
- Informaatiota on saatavilla useilla eri kielillä.

Palveluvarustus

Alueen palveluvarustus (tauko- ja tulipaikat sekä muut maastorakenteet) uudistetaan vastaamaan luonteeltaan ja mitoitukseltaan kasvavien käyttäjämäärien tarpeita. Alueen vyöhykkeistäminen muodostaa selkeitä painopistealueita palveluvarustuksen sijoitteluun, jolloin kävijäpaineen jakautumiseen varaudutaan alueen eri osissa eri tavoin. Alueella käytetään Uuvin uuden malliston mukaisia maastorakenteita, jotka on suunniteltu yhteistyössä Aalto-yliopiston kanssa. Suunnittelutyössä on ollut vahvan käyttäjälähtöinen ja palvelumuotoiluun pohjautuva ote. Myös modulaarisuus on malliston tärkeä ominaisuus, jonka avulla rakenteiden määrää on helppo säädellä tarpeen mukaan.

Alueen eri osille ja kohteille on suunniteltu kehittämisen teemat (alla), jotka ohjaavat niiden palveluvarustuksen suunnittelua. Nämä kohteet ovat keskeisiä tauko- ja tulipaikkojen ja muun palveluvarustuksen painopistealueita, reitistön solmukohtia tai nivoutuvat muulla tavoin alueen tärkeimpiin palveluihin. Tarkat suunnitelmat palveluvarustuksen sijoittelusta ja mitoituksesta näillä kohteilla tehdään yksityiskohtaisen reitistö- ja palveluvarustussuunnittelun yhteydessä.

Sandarbuktenin alue

- Sandarbuktenin helposti saavutettava kallioranta-alue linkittyy tiiviisti Rantasaunan opastuskeskusalueeseen ja sen palveluihin. Sandarbuktenin alueelle luodaan lyhyitä reittejä palvelemaan kävijöitä, jotka haluavat kulkea hyvin lyhyitä matkoja. Reitit suunnitellaan tarkemman reitistösuunnittelun yhteydessä ja pyritään toteuttamaan mahdollisimman esteettöminä.

Kalliorantavyöhyke: Bergudden – Rävberget – Östervik

- Berguddenista Östervikiin ulottuva Kopparnäsin kalliorantavyöhyke on maisemallisesti koko alueen vetovoimaisin, ja alueen suurin käyttöpaine

kohdistuu sille. Tällä vyöhykkeellä virkistyskäytön palvelut tulee suunnitella ja mitoittaa erityisen huolellisesti vastaamaan suuria kävijämääriä ja eri käyttömuotojen tarpeita.

- Berguddenia kehitetään kohteena, jonka kaikissa palveluissa esteettömyys huomioidaan.
- Rävbergetiä kehitetään maisemien ihailun vetovoimaisimpana kohteena, ja sen vieressä olevaa Östervikiä tätä tukevien palveluiden sijaintipaikkana.
- Kalliorantavyöhykkeelle toteutetaan useampia tauko- ja tulipaikkoja, joiden sijoittelu ja mitoitus tarkentuvat yksityiskohtaisessa suunnittelussa.

Klobbacka

- Klobbackan aluetta kehitetään rauhallisena kallioranta-alueena, jossa on samoja maisemallisia vetovoimatekijöitä kuin viereisellä kalliorantavyöhykkeellä, mutta jonne kohdistuu pienempi käyttöpaine.
- Klobbackaan tehdään merkitty ympyräreitti.

Sandfjärden

- Sandfjärdenin epävirallinen leirintäalue poistetaan ja alue maisemoidaan.
- Alueella on perusinfra sähkö ja kaivo.
- Aluetta voidaan käyttää myös ulkoilualueelle soveltuvien tapahtumien tukikohtana ja esimerkiksi melonnan ohjelmapalveluiden toimintaympäristönä.

Sandviken

- Sandvikeniä kehitetään Störsvikin alueen keskeisimpänä kohteena, jonka saavutettavuutta Pickalan puolelta parannetaan.
- Sandviken on suosittu uimapaikka ja sitä kehitetään tässä tarkoituksessa edelleen.
- Viereistä Kurubackuddenin entisen torpan aluetta kehitetään perinnemaisemallisia piirteitä korostaen. Kurubackuddenin niemen kärkeä kehitetään pienveneilyn rantautumispaikkana.

Entisen kartanon alue ja pellot

- Entisen kartanon aluetta ja peltoja kehitetään omana kokonaisuutenaan, jossa korostuvat perinnemaiseman piirteet. Myös Kopparnäsintien toisen puolen laidunalue tukee kokonaisuutta.
- Kartanon kivijalan ympäristöä siistitään ja tuodaan entistä paremmin esiin.
- Alueen luonnetta perinnemaisemana korostetaan sekä ympäristön hoidon avulla että tarjoamalla tietoa luonnosta ja menneistä ajoista.
- Alueelle tehdään reittejä, jotka suunnitellaan osana tarkempaa reitistösuunnittelua.
- Perinnemaiseman hoitoon liittyen pyritään luomaan yhteistyömalleja, joissa erilaisilla järjestötoimijoilla ja vapaaehtoistyöllä on tärkeä rooli.

Kvarnträsk, Långmossen, tietyt kallioalueet

- Kvarnträskin suojelualueelle, Långmossenille ja tietyille kallioalueille ei luontoarvojen säilymisen turvaamiseksi ohjata kävijöitä ja ne jätetään

opastettujen ja viitoitettujen reittien ulkopuolelle.

TOIMENPIDE
Palveluvarustuksen uudistaminen
TARKENNUKSET JA PERUSTELUT
<ul style="list-style-type: none">
• Alueen taukopaikat uudistetaan. Muun palveluvarustuksen osalta tarkastellaan uudistamis- ja uudisrakennustarvetta. Palveluvarustuksen tarve ja mitoitukset tarkentuvat yksityiskohtaisen reitistösuunnittelun yhteydessä. Lähtökohdiana on parantaa tauko- ja tulipaikkojen toimivuutta niin, että ne pystyvät palvelemaan aiempaa suurempaa käyttäjämäärää.
• Tauko- ja tukipaikkojen rakenteet uudistetaan Uuvin uuden rakennemalliston mukaisesti, joka on suunniteltu yhteistyössä Aalto-yliopiston kanssa palvelumuotoilun lähtökohdista. Yhteistyön jatkamista Aalto-yliopiston kanssa selvitetään, yhteistyössä alueelle on mahdollista muodostaa innovatiivisten arkkitehtonisten maastorakenteiden kokonaisuus.
• Tauko- ja tulipaikkojen uudistamisessa huomioidaan esteettömyyden ja soveltavan liikunnan tarpeet, yhteistyökumppanina toimii Soveltavan luontoliikunnan verkosto.
• Alueen luontoa ja kulttuurihistoriaa tuodaan opastuskeskuksen lisäksi esille myös maastossa parantamalla kohteiden kuntoa, käytettävyyttä ja saavutettavuutta. Perinteisten tiedonvälitystapojen lisäksi (esim. näyttely- ja maastotaulut) tavoitteena on osana palvelumuotoilun kokonaisuutta kehittää tuoreita tapoja tiedon tarjoamiseen (esim. mobiiliratkaisut).
• Långvassöfjärdenin lintutornin kunnostamisen ja ylläpidon osalta pyritään löytämään yhteistyömalli Metsähallituksen ja Inkoon-Siuntion ympäristöyhdistyksen kanssa.
• Toteutetaan kattava opastuksen ja viitoituksen kokonaissuunnitelma, jossa käyttäjälähtöisesti huomioidaan koko alueella vierailuun liittyvä palvelupolku.
• Kulunohjaukseen, pysäköintijärjestelyihin ja alueella toimimiseen liittyvä opastus on selkeää heti alueelle saavuttaessa ja koko vierailun ajan.
• Alueen pääportiksi rakennetaan Kopparnäsin opastuskeskus, jonka keskeinen tarkoitus on tarjota alueelle saapuville kävijöille kattavat tiedot alueesta ja sen palveluista. Opastusviestinnällä ohjeistetaan kävijöitä myös luontoarvojen huomioimisessa, turvallisuuteen liittyvissä asioissa ja yleisissä alueella toimimiseen liittyvissä asioissa.
• Informaatio laaditaan niin, että niiden avulla itselle sopivia palveluita ja reittejä on helppo valita. Reitit on luokiteltu ja niistä on selkeät kuvaukset. Myös muista palveluista ja esimerkiksi niiden esteettömyydestä on saatavilla selkeät kuvaukset.
• Informaatiota on saatavilla useilla eri kielillä.
• Alueen opasteet ja viitat ovat selkeitä ja hyvässä kunnossa, jolloin palvelut on helppo löytää ja reiteillä on helppo pysyä.

Ns. Kestikievarinmäki

Ns. Kestikievarinmäen rakennukset on purettu loppukesällä 2018. Kehittämissuunnittelun kuluessa kävi selväksi, ettei paikan rakennuskanta sovellu kaupallisten palveluiden järjestämiseen alueella (ks. tarkemmin kpl 1.3). Lisäksi sijainti suhteessa vetovoimaisimpaan ydinalueeseen on ongelmallinen. Paikalla on edelleen toimiva perusinfrastruktuuri (sähkö, vesi, viemäröinti, osittainen asfaltointi), jota kannattaa hyödyntää jatkossa. Alueen sijainti ja luonne rajoittavat kuitenkin sen käyttöä, eikä entisenkaltaisten palveluiden tarjoaminen siellä ei ole mielekästä.

Kestikievarinmäen tulevaa käyttöä on suunniteltu rakentamaan matkailuajoneuvoilla alueelle saapuville kävijöille suunnattujen matkaparkkipalveluiden ympärille. Matkaparkit ovat maksullisia, lyhytaikaiseen leiriytymiseen tarkoitettuja alueita, joiden palvelut ovat leirintäalueiden tarjontaa vaatimattomammat (esim. käymälät, suihkut, juomavesi, jätevesisäiliön tyhjennys). Matkaparkkipalvelut on mahdollista rakentaa pitkälti itsepalveluperiaatteella toimiviksi ja tarvittavat investoinnit ovat suhteellisen pieniä.

Matkailuajoneuvoilla liikkuvat ovat perinteisesti olleet yksi Kopparnäs-Störsvikin alueen kävijäryhmistä. Tämä käyttö on keskittynyt päässä sijaitsevalle Sandfjärdenin alueelle, jossa on Imatran Voiman ja myöhemmin Fortumin aikana ollut henkilökunnalle tarkoitettu leirintäalue. Alueella ei kuitenkaan ole mitään leirintäalueella tarvittavia palveluita eikä asiaankuuluvaa valvontaa ja ylläpitoa. Nykyisen kaltainen epävirallinen leiriytyminen ilman ylläpitoa ja valvontaa on aiheuttanut jatkuvia ongelmia. Matkailuajoneuvoilla liikkumisen suosio on kasvussa, ja ulkoilualueiden yhteydessä sijaitseville matkaparkkityyppisille palveluille on tarvetta. Jatkossa onkin perusteltua tarjota kunnollisia peruspalveluita asianmukaisissa puitteissa tälle kävijäryhmälle.

TOIMENPIDE
Kestikievarinmäen kehittäminen matkaparkkialueeksi
TARKENNUKSET JA PERUSTELUT
<ul style="list-style-type: none">
• Kestikievarinmäestä kehitetään matkailuautoille ja -vaunuille matkaparkkityyppinen palvelualue.
• Toiminta tarvitsee perusinfrastruktuurin (sähkö, vesi, viemäröinti, asfaltointi), joka löytyy alueelta valmiina
• Alueen sijainti on matkaparkkitoimintaa varten sopiva
• Alueelta luodaan yhteydet reittiverkostoon
• Tarkemmassa suunnittelussa ratkaistaan, kuinka pitkälle palvelut voidaan hoitaa itseohjautuvasti, ja tarvitaanko toimintaan operaattori.

Veneilijöiden ja lähivesillä liikkujien palvelut

Veneilijöiden palveluiden suunnittelussa on paikallisten veneilijöiden osallistaminen ollut keskeisessä roolissa. Siihen pohjautuen kehittämisen painopisteenä tulee olemaan Kopparnäsin saariston palveluiden kehittäminen etenkin Stora Halsön saarella, joka tulee jatkossakin toimimaan veneilyn pääasiallisena palvelukeskittymänä. Toisaalta alueen saarikohteiden suuri lukumäärä ja monipuolisuus tarjoavat myös palveluita kaipaamattomille, omaa rauhaa hakeville veneilijöille hyviä mahdollisuuksia löytää mieluisia retkikohteita.

Kalastajatorpantien päässä sijaitsevan, keskeneräisen Retkisataman laajamittainen kehittäminen manneralueella toimivaksi veneilyn tukikohdaksi ei ole mielekästä, sillä se sijaitsee syrjässä veneväyliltä ja matalassa lahdessa, johon isommilla veneillä on vaikeaa päästä. Kopparnäsin manneralueen vetovoimaisuus veneilijöiden näkökulmasta ei ole riittävän vahvaa, jotta suuret investoinnit satamapalveluiden kehittämiseen Retkisatamassa olisivat ainakaan näillä näkymin tarkoituksenmukaisia. Toisaalta tietyt yksittäiset tekijät ovat nousseet veneilijöiden osallistamisessa esille tärkeinä, esimerkiksi mahdollisuus poiketa manneralueelle miehistönvaihtoa varten sekä mahdollisuus laskea veneitä vesille Retkisatamassa veneluiskaa hyödyntäen. Myös Retkisataman lähelle rakentuvan Kopparnäsin opastuskeskuksen palvelut voivat kiinnostaa osaa veneilijöistä.

Veneilyssä on enenevässä määrin tarvetta veneenlaskupaikoille ja venetrailerien pysäköintimahdollisuuksille, sillä yhä useammat kävijät saapuvat alueelle omien pienveneidensä kanssa, tutustumaan alueen saaristoon tai kalastamaan. Sataman toimintojen kehittämisessä tämän käyttäjäryhmän tarpeet on syytä huomioida, sillä näin tarjotaan mahdollisuus yhä useammalle veneilijälle tutustua Kopparnäsin alueeseen.

Retkisatamaa kehitetään ainakin ensi vaiheessa pienimuotoisesti, keskittyen keskeneräisten laiturirakenteiden viimeistelyyn. Toisessa vaiheessa koko Uuvin huollon tukikohdaksi rakennetaan alueelle hallirakennus, jonne toiminnot siirtyvät nykyiseltä paikaltaan Råbergintien varresta. Tulevaisuudessa satamaa on mahdollista jatkokehittää esimerkiksi Kopparnäsin ja Porkkalan saaristoon suuntautuvan yhteysalusliikenteen lähtöpaikkana tai muihin veneilyn tarpeisiin.

TOIMENPIDE
Retkisataman kehittäminen
TARKENNUKSET JA PERUSTELUT
<ul style="list-style-type: none"> • Sataman aluetta kehitetään ensi vaiheessa pienimuotoisesti   <ul style="list-style-type: none"> - keskeneräiseen laituriin rakennetaan kansi - alueen yleisilmettä kohennetaan - laiturin viereen toteutetaan veneluiska - alueen liikennejärjestelyt suunnitellaan veneluiskan käyttöön ja trailerien pysäköintiin liittyvät tarpeet huomioiden. Kalastajatorpantien varren pysäköintialueesta osoitetaan osa sataman käyttäjien auto-traileri -yhdistelmien käyttöön. - alueen tarkemmassa suunnittelussa hyödynnetään soveltuvin osin vuonna 2016 tehtyä sataman kehittämissuunnitelmaa.   • Tulevaisuudessa satamaa on mahdollista kehittää esim. Kopparnäsin ja Porkkalan saaristoon suuntautuvan yhteysalusliikenteen lähtöpaikkana tai muihin veneilyn tarpeisiin.

TOIMENPIDE
Kopparnäsin saariston kehittäminen
TARKENNUKSET JA PERUSTELUT
<ul style="list-style-type: none"> • Stora Halsötä kehitetään edelleen saariston keskeisimpänä palvelukohteena. • Stora Halsön laiturit ja taukopaikkarakenteet uusitaan.

- Jatkossa varaudutaan kehittämään myös saaren muita palveluita (esim. saunomiseen liittyviä). Palveluiden kehittämisessä arvioidaan, tulisiko ne järjestää kaupalliselta pohjalta.
- Veneilyn palveluiden kehittämisestä Stickellandetin saareen käydään yhteistyöneuvotteluja.
- Suosituimpien muiden saarten palveluita voidaan kehittää vähitellen kysyntälähtöisesti.
- Veneilijöille tarjotaan entistä paremmin tietoa koko aluekokonaisuudesta mahdollisuuksineen ja palveluineen. Myös opastusviestintää ja ohjeistusta esimerkiksi linnuston pesimärauhaan liittyen parannetaan.
- Rantautumispaikkojen lähestymistä tehdään selkeämmäksi, esim. linjataulut ja lähestymiskartat.
- Saariston kehittämistä tehdään tiiviissä yhteistyössä paikallisten veneseurojen kanssa.

5.3 Kehittämistoimien aikataulu

Kehittämistoimet on suunniteltu toteutettavaksi kymmenen seuraavan vuoden aikana, ja toteutuksen suunniteltu aikataulu esitetään alla olevassa taulukossa kehittämiskohteittain. Kehittämisen eri osa-alueille etsitään kuitenkin aktiivisesti toteutusmalleja, yhteistyökumppaneita ja investointimahdollisuuksia, joten toimenpiteiden keskinäinen toteuttamisjärjestys voi niistä riippuen myös muuttua.

Kehittämiskohde	Toteutusvuodet
Stora Halsön laituri ja taukopaikkarakenteet	0–1
Keskeiset runkoreitit	0–2
Sandarbuktenin alue	0–2
Sandfjärdenin alue	0–2
Sandvikenin alue	0–2/3
Opastuskeskuksen ensimmäinen vaihe	0–3
Kalliorantavyöhykkeen kohteet	0–3
Liikennejärjestelyt teiden ja pysäköinnin osalta	1–3
Reittiverkoston täydentäminen	2–4
Entisen kartanon alue ja pellot	2–4
Kestikievarinmäen matkaparkki	2–4
Retkisataman laituri	2–4
Retkisataman veneluiska ja trailerien pysäköinti	2–4
Opastuskeskuksen toinen vaihe	4–6
Huollon tukikohta Retkisatamaan	4–6
Yhteysaluksen lähtöpaikka	6–10
Störa Halsön jatkokehittäminen	6–10
Muiden saarten kehittäminen	6–10

6 Kehittämissuunnitelman vaikutusten arviointi

Kehittämissuunnitelman tavoitteena on kehittää luonnon virkistyskäytön ja luontomatkailun edellytyksiä Kopparnäs-Störsvikin alueella, jotta se palvelisi laadukkaana ulkoilualueena yhä useampia, erilaisia tarpeita omaavia, kävijöitä. Yhtä tärkeä tavoite on turvata kehittämissuunnitteluun perustuvalla käytön ohjaamisella alueen luonto- ja maisema-arvojen säilyminen, jonka merkitys korostuu alueen käyntimäärien jatkuvasti kasvaessa. Kehittämissuunnitelma antaa suuntaviivat alueen yksityiskohtaiseen suunnitteluun, ja sen tarkoitus on yhteensovittaa erilaisia alueeseen ja sen käyttöön liittyviä näkökulmia.

Yksinkertaistaen voidaan sanoa, ettei kehittämissuunnitelma tuo varsinaisesti mitään uutta ja mullistavaa verrattuna alueen nykyiseen käyttöön. Suunnitelma lähtee ajatuksesta, että alueen toiminnot ovat jatkossakin hyvin pitkälti samoja kuin tähän asti. Suunnittelulla on pyritty toisaalta tarjoamaan ja kehittämään näille toiminnoille yhä parempia ja laadukkaampia olosuhteita, ja toisaalta ohjaamaan ja kanavoimaan niitä tiettyihin osiin aluetta ja siten huolehtimaan alueen kestävästä käytöstä.

Käytön ohjaaminen ja kanavoiminen on välttämätöntä, jotta lisääntyvän käytön aiheuttamilta ongelmilta voidaan välttyä. Osaltaan esitetyt toimenpiteet vastaavat jo nykyisellään havaittaviin ongelmiin mm. liikennejärjestelyjen, pysäköinnin järjestämisen sekä tietyille alueen osille muotoutuneiden käyttötapojen

suhteen (esim. Kvarnträsk, Sandfjärden). Osaltaan toimenpiteet ovat varautumista tulevaisuuteen ja niillä on siten ongelmia ennaltaehkäisevä tarkoitus.

Vaikka Kopparnäs-Störsvikin kävijämäärät kasvavat joka tapauksessa ilman minkäänlaisia toimia vaikutusalueen väestönkasvun sekä ulkoilun ja luontoliikunnan suosion kasvamisen myötä, on tietenkin oletettavaa, että alueen kehittäminen yhä paremmaksi ja laadukkaammaksi lisää sen vetovoimaisuutta ja kiinnostavuutta. Kehittämistoimenpiteet lisäävät alueen palveluiden laatua sekä tarjoavat yhä useammalle mahdollisuuden virkistymiseen ja luonnossa liikkumiseen. Tällä on myönteisiä ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia mm. lisääntyneen henkisen ja fyysisen hyvinvoinnin muodossa. Siten alueen virkistyskäytöllä ja siellä tapahtuvalla luontoliikunnalla on merkitystä myös laajemmista inhimillisen hyvinvoinnin ja kansanterveyden edistämisen sekä kansantalouden näkökulmista. Alueelta saatavat hienot luontokokemukset edistävät myös henkilökohtaisen luontosuhteen syvenemistä, jolla on positiivista merkitystä mm. asennoitumiseen luonnon suojelua kohtaan.

Kopparnäs-Störsvikin alueen luontoarvoihin kehittämissuunnitelmassa esitetyillä toimenpiteillä on lähtökohtaisesti positiivinen ja niitä turvaava vaikutus. Käyttö ohjataan merkityille reiteille ja taukopaikoille, mikä vähentää luontoon kohdistuvaa kulutusta niiden ulkopuolella. Paikallisesti kuluminen toki lisääntyy näissä paikoissa, mutta käyttöpaine kohdistuu hyvin rajatulle alueelle, joten kokonaisvaikutus on positiivinen. Jo kehittämissuunnittelussa on käytetty kaikkea saatavilla olevaa tietoa alueen luontoarvoista. Suunnittelu on tehty tämä tieto huomioon ottaen, eikä toimintoja ole osoitettu luontoarvoiltaan herkille alueille (esim. Kvarnträsk, tietyt kallioalueet, Långmossen). Lisäksi tarkemman suunnittelun yhteydessä tehdään tarvittavat tarkemmat selvitykset luontoarvoista, jotka huomioidaan toimenpiteiden suunnittelussa. Yleisellä käytön ohjaamisella ja liikenteen järjestämisellä kanavoidaan alueen käyttöä tiettyihin osiin aluetta, mikä lisää rauhallisten paikkojen säilymistä koko alueella. Myös suunnitellulla viestinnän kehittämisellä lisätään ymmärrystä alueen luontoarvoista ja niiden haavoittuvuudesta, mikä edistää alueen vastuullista käyttöä.

Ilman käytön ohjaamista ja siihen liittyviä toimia alueen luonto-, maisema- ja virkistyskäyttöarvot tulevat epäilemättä vaarantumaan tavalla, joka on ristiriidassa alueen tarkoituksen kanssa. Alueiden vastuulliseen omistamiseen ja hallintointiin kuuluu varautuminen näköpiirissä oleviin haasteisiin, ja ongelmien ennaltaehkäiseminen ennen kuin niistä koituu vakavia haittoja. On hyväksyttävä, että alueeseen kohdistuvan kysynnän lisääntyessä ja muuttuessa jotkin asiat täytyy järjestää toisin kuin tällä hetkellä, mikä voi näyttäytyä hetkellisesti totuttujen käyttötapojen huonontamisena. Laajemmassa perspektiivissä tarkasteltuna tilanne on kuitenkin täsmälleen päin vastainen.

Lisääntyvä käyttö ja alueelle liikennemäärien kasvu aiheuttaa painetta alueen sisääntuloväylien kehittämiselle itse alueen ulkopuolella. Niiden suhteen ei tule ajautua tilanteeseen, jossa liikenteen kasvun aiheuttamiin haasteisiin ei reagoida ja syntyvät ongelmat jäävät lähialueen asukkaiden siedettäväksi. Tässäkin ratkaisuja on pyrittävä löytämään etupainotteisesti ja yhteistyö kuntien ja väylistä vastaavien viranomaisten kanssa on ensiarvoisen tärkeää. Kunnilla on myös rooli nähdä alueen merkityksen kasvu laajemmin koko ympäröivän seudun näkökulmasta, ja arvioida siihen liittyviä vaikutuksia sekä toimenpidetarpeita.

Kopparnäs-Störsvikin lisääntyvä käyttö luo kuitenkin mahdollisuuksia koko seudulle. Hyviä esimerkkejä luonnon virkistyskäytön ja luontomatkailemisen positiivisista vaikutuksista seuduilleen löytyy kansallispuistoista, joiden aikaansaamat paikallistaloudelliset vaikutukset syntyneine työpaikkoineen ovat tutkitusti ja toteennäytetysti merkittäviä. Laadukas ja vetovoimainen ulkoilualue lisää koko seudun kiinnostavuutta ja vetovoimaisuutta, kunhan alueen hyödyt pystytään toimivalla kuntien, alueen omistajan ja sidosryhmien välisellä yhteistyöllä kanavoimaan oikein ja hyödyntämään. Kopparnäs-Störsvikin tapauksessa puitteet tähän ovat epäilemättä kunnossa, ajatellen alueen sijaintia, vetovoimatekijöitä ja olosuhteita.

Liite 1. Suunnittelualan karta ja kehittämiskohteet

